

Peer Krisztián

Hódítás, amivel nem dicsekszel

(Ruzante Csapodár madárka című komédiája alapján)

Szereplők

:

Ruzante, első generációs városi ügyeskedő, sunyi, de ostoba

Menato, a bátyja, józan paraszt, de már nem bírja tovább

Betia, a felesége, a vágy nem teljesen elveszett tárgya, aki már feladta, és csak nyugalomra vágyik

Tonin, zsoldos és PUA-instruktor

Antonio, a legnagyobb tanár

1. jelenet

ANTONIO

(be) Be. Antonio be. Akkor ez most egy be volt? Egy jó be? Egy korszakos be? Antonio be. Ezt játszom, mert ez van megírva. Írónak lenni a legegyszerűbb dolog a Földön, legalábbis a színházi világban, és hát színház az egész világ. Tessék! Egy író már azzal elnyerheti a hercegi kegyet, ha ilyen lila képtelenségeket mond ki szerencsétlen színésszel, mint „színház az egész világ”. Aztán persze még ki se húlt, már elfelejtették, mint szerzőt, ha fennmarad a műve, csak mint köznevetség tárgya. Esetleg ötven év múlva valaki az ő mondatával csinál világkarriert. Egy ilyen mondat, hogy „színház az egész világ.”! Na, ezt töltsen meg a színész, ha tudja, de az már nincs megírva, hogy mivel. Csak az, hogy: „de az már nincs megírva, hogy mivel”, meg az, hogy: „csak az, hogy: de az már nincs megírva mivel”, és persze az is, hogy: „meg az, hogy: csak az hogy: de az már...” Na jó, ezt én nem mondom tovább. De azért nem mondom tovább, mert ez van megírva. Meg ez is. Játsszál el egy idézőjelet! Folyton azt érzékeltetni, hogy színházban vagyunk! Mintha valaki elfeledkezett volna róla. Ne túrd az orrod, és ne politizálj, színházban vagyunk! Jó, egy gyorsat túrhatsz, mikor lement a fény. Nem kell valakinek köhögnie? Még most, mielőtt elkezdődik az előadás. Mer valaki köhögni? Ugye mennyire mást jelent, pedig nem telt el egy év sem. Persze mi, színháziak, mindig egy lépéssel az élet előtt járunk, és már tavaly sem szerettük a köhécselőket. Pisilni valaki elfelejtett? Még gyorsan ki lehet menni, visszaengedik. Én addig nyújtom ezt a monológot, amíg mindenki abszolút kényelmes befogadói állapotba nem kerül. Kivéve persze azokat, akik már a legelején teljes kényelemben voltak, és azóta a többiekre várnak. Zörögni szeretne valaki? *(Biztatólag köhécsel és papírzsebkendővel zacskóval zörög.)*

Most, hogy ilyen jól kizörögtük-köhögtük magunkat, arra szeretném kérni érzékenyebb lelkű nézőinket, hogy egy percre tegyenek úgy, mintha befognák a fülüket. Ne fogják be, mert akkor egy mukkot nem fognak érteni a továbbiakból, csak tegyenek úgy, mintha. Ezzel is jelezve, hogy ők érzékenyek. Az a helyzet, hogy ebben az előadásban igen egyszerű, tizenhatodik századbeli emberek szerepelnek. Mondjuk ki: parasztok. Na és ha ezek felpaprikázódnak, akkor nem sokat kukoricáznak, ömlik a szájukból a... Hoppácska! Hol volt paprika meg pláne kukorica a tizenhatodik századi Itáliában, nem igaz? Főúri arborétumokban maximum. Miféle középkor ez? Könnyű kitalálni: sötét. Mert egy dolog a reneszánsz, és más az, hogy mi látszik abból vidéken, meg a periférián. Az Ugaron nem terem csak úgy ukk-mukk-fukk udvari kultúra. Itt még ötszáz évet várni kell arra, hogy az értelem fénye bevilágítsa a feudális éjszakát. De kívárjuk, nem igaz? Viszont addig is térjünk vissza az alapproblémára, ami a trágárkodás. *Vannak, akik szerint* ettől lesz hiteles egy megszólalás, ez adja egy szöveg sava-borsát, szinte nem is követik a történéseket, mert csak azt lesik, mikor hangzik már el egy hümmhümm, amin végre felszabadultan fel lehet kacagni. *Mások szerint* hallunk elég csúnya beszédet az utcán, semmi szükség öncélú megbotránkoztatásra, mégiscsak a

művészet templomában vagyunk. Mi egyetlen nézőt sem akarunk elveszíteni. Ezért a továbbiakban a gasztronómiából kölcsönzött szakkifejezésekkel helyettesítjük a négybetűs szavakat. Amelyek a mi nyelvünkön esetenként persze öt- vagy annál is több betűsek. Tehát ahelyett, hogy „baszni”, azt fogjuk mondani, hogy flambírozni. „Szopás” helyett azt, hogy szotírozás. Ez ugye senkit nem sért? Egyébiránt elősütést jelent — ene, de ugye nálunk most tanultuk meg, mit jelent. És ugyanígy innentől a „fasz”: feketegyökér. A „geci”: alaplé. A „kurva”: vegeta. A „segg”: salátacentrifuga. A „fing”: sáfrányos szeklice. A „szar”: ...szardella. Ha pedig azt hallják: vágódeszka, gondoljanak a pinára.

No de elég a hadovából, íme, egy utcakép Padovából, és ez a város valóságos melegágya a bűnnek... azok is jól látnak, akik hátul ülnek? Ő itt Tonin, a szoknyabolond zsoldos, aki most is férjes asszony után kajtat. A férjet ravasz csellel eltávolította az útból, de váratlanul vetélytársa akadt, mert itt van Menato, nemrég érkezett faluról azzal a határozott céllal, hogy elcsábítsa sógorasszonyát. És aki körül az egész tanulságos história forog: Betia, vagy másoknak „a csapodár madárka”, egy tetőtől talpig becsületes nő, akiről a rossz nyelvek mégis azt terjesztik tartományszerte, hogy kikapós, ő lakik itt a férjével, aki ki tudja, merre jár. Mindent én sem tudhatok. De járjon akármerre is, hogy nem egyenes úton, arra a nyakamat teszem. Hát ez az! A gonosz pletykával biztosan a férjen akarnak bosszút állni tehetetlen dühükben azok, akiket becsapott. *(Oldalra dől, mint a dőltbetű.)* Ki. Jó, tessék, akkor itt egy lendületes ki. *(Ki, de még visszaszól.)* Ha én lennék a szerző, zárójelben azért odaírtam volna, hogy taps. *(takarásból)* Nem hiszem el, hogy ez működik. Milyen igénytelen nézőink vannak nekünk.

2. jelenet

Ruzantéék háza előtt.

MENATO Ó, hogy flambírozná teherbe a vegeta anyját a ravatalon az, aki a szerelmet kitalálta. Lemenő napban a tengerparti fövényen homokos feketegyökérrel, hogy még a hullának is fájjon. Hát miért nem tudott egyszerűen flambírozni egy jót valaki olyannal, akihez hozzáfért. Azt mondom, mi férfiak nagyon rossz sorba álltunk be, amikor a viselkedést osztogatták az égben. És már megint kik jártak jól? Az állatok. Erősebb kutya flambírozik, aztán csókolom. Nem a sértődgetés megy, hanem a konditermezés. Meg persze a háttérben annyi sunyiflambírozás, amennyi belefér. Mindenki megelégedésére. Nincs is olyan az állatoknál, hogy szerelem.

ANTONIO *(Átlibeg, mint egy jelenés.)* A libidó fokozásához akadályra van szükség; és ahol a kielégülés útjában álló természetes gátló tényezők nem voltak elégségesek,

ott az emberek minden korban emeltek konvencionális gátakat, hogy élvezhessék a szerelmet – idézi Freudot egyetértőleg Žižek. Míg Lacan szerint... De hagyjuk! Figyeljünk inkább a parasztra!

MENATO Hogy én mekkora egy idióta vagyok! De miért nem vagyok akkor legalább igazi idióta, hogy ne lássam a saját idiótaságomat. Hetek óta erre készülök, ötvenszer lejátszom fejben, gyűjtöm a bátorságot, táplálom a reményt, most meg valamiért teljesen lehetetlennek tűnik, amiért elindultam. Még nem késő visszafordulni, az a kisebbik szégyen. Ha mindenképp hülyét kell csinálni magunkból, lehetőleg minél kisebb közönség előtt tegyük. Ha csak egy napi járőföld lenne... De már túl sokat jöttem a semmiért.

ANTONIO *(A legváratlanabb helyen bukkan fel.)* Na jó, nem bírom ki. Szóval Lacan szerint a lovagi szerelem a szexuális viszony hiányának fölöttébb kifinomult pótlása: azt színleljük, hogy mi magunk állítjuk útjába az akadályt. *(eltűnik)*

MENATO Mondjuk már akkor hülyét csináltam magamból, amikor beleszerettem a sógornőmbe, az egyetlenbe, akibe tényleg tilos, most meg nekiindultam, mint egy barom, tíz év készülődés után zamek. Pedig állítólag a szerelem a kerülőutat szereti, a próbatételt, nem ám zúgva, bölgve törni át a gátot, ööö, gátat, már azt sem tudom, miket beszélek. Három napja nem alszok, nem eszek. A szó legszorosabb értelmében emészttem magam. Pillangók a gyomorban, lófeketegyökeret, inkább piranhák. A szerelem zuhanás. Nesze neked szabad akarat! Belém bújt az ördög, ahogy mondani szokták, a kesztyűbábjá vagyok, őt szórakoztatom, míg eljátszatja velem ezt a komédiát. Azt a lángoló pалlost, amivel kiűzettünk a Paradicsomból, feldugták a salátacentrifugámba.

Miért nem vonatkozik a nőkre a zsarnokölés tana, hát nem ők az igazi zsarnokok, ha úgy rángatják a férfit, mint egy marionettfigurát azon a sok képzeletbeli fonálon? És a képzeletbelit szó szerint értem, ott se kell lenniük ahhoz, hogy beléjük szeressünk. Az élő példa vagyok. Belepusztulok, ha nem kapom meg, de ha megkapom, mi lesz azután? Kiderül, nem derül? Felrobbantunk magunk körül mindent? Hogy lesznek a Karácsonyok? Felszarvazni rég nem látott testvércémet - nincs a földön ennyi miatyánk.

Most nem elgyengülni, Menato! Visszakozni nem lehet, és nem is kell. Már lehetne egy tízéves unokaöcséd, ha kicsit jobban igyekeztek volna. Nincs szükség ahhoz apropóra, hogy elgyere látogatóba. Eszembe jutottál, tesó. Vagy mondjam azt, hogy halálos beteg vagyok, és elköszönni jöttem? Végülis most készülök öngyilkosságot elkövetni – legalábbis képletesen. Készülök,

persze, de végül úgysem lesz merszem. Győz bennem a morális balfekete gyökér, és hazakullogok.

Amit kiszív belőlünk az epekedés, azt csak a szerelem képes visszatölteni, úgy értem, a viszonzott szerelem. Az feltámasztja a holtat is. Egy igazi testvér megérti ezt, ha véletlen kiderül. Én most az életemért küzdök, nem törődhetek azzal, mit szabad és mit nem. Ha nem bocsát meg, nem is igazi testvér. Ez az akadály tehát elhárult.

De ne indítsunk egyből vallomással, Betia akármilyen angyal, mégiscsak ravasz kis ördög, ha megtudja, mi lángol bennem, azonnal visszaél vele. Ha már így váratlan betoppantunk, akkor nem kéne rögtön ajtóstól a házba. Úgy értem: adagolni, nem rázúdítani egyben. Beállít egy férfi, akit utoljára tíz éve láttál, és közli veled, hogy azóta szerelmes beléd. Nem-nem, ez így hamisnak hat, bármilyen igazi. Erre még az se tud jól reagálni, aki amúgy jó szívvel lenne irántunk. Inkább csak annyit mondok, azért jöttem, hogy befejezzük, amit akkor elkezdünk. Ő is csak azt szeretné, hogy maradjon titokban – annak mostantól ára van. Talán megalkudhatunk. Nem-nem-nem, ez legyen a tartalék-terv. Miért nem indulunk ki abból, hogy nem csapott be az orrom, működött a kémia, ahogy mondani szokás. Mondani lesz szokás. Az eltelt idő őbenne is csak növelte a vágyakozást. Szinte már meggyullad benne, mint a pálinka a részegesben, és én, a jó lovag jöttem őt megmenteni. Lódulj, jó lovag! Kip-kop, ki kopog? De hoppá! Mi lesz, ha az öcskös nyit ajtót? Iszunk egy pálinkát, panaszkodni kezd, iszunk még egyet, és mindent bevallok neki. Megvárom inkább, míg Betia vásárolni indul. Elébe toppanok, mint egy jelenés.

És így szólok: Te talán már elfelejtettél engem. Néha már én is majdnem elfelejtettelek... Hiteltelen, hisz itt vagyok. Nem szabad tervezni! A spontaneitás a vonzerőm. Betia, Betia, vonzó kis bestia. Mondták már neked? Persze, hogy mondták, hát én magam mondtam tizenéve, mikor kitaláltam ezt a poént. A nők a határozott fellépést szeretik, ha megjátszom magam, abba csak belezavarodom. Mindig az egyenes út a helyes. Három határozott koppantás, nem kettő, nem négy, megfelelő ritmusban, hogy ne hangozzék sürgetésnek, de érződjön belőle az elszántság. Itt vagyok, szeretlek, légy az enyém! *(Többször is elpróbálja, egész belefeledkezik.)*

3. jelenet

Betia kilép, egyenesen Menatohoz lépne, de Menato összezavarodik. Betiát megkerülve szó nélkül a nyitott ajtóhoz lép, hármat koppant.

MENATO Itt vagyok, sze... *(Torkára fagy a szó. Jobb ötlet híján játékosan megijeszti.)*
Hu! Pénzt vagy életet!

BETIA Pénzt kérek, mert életem már van.

- MENATO** Menato vagyok.
- BETIA** Tényleg? Ez aztán a meglepetés. Tudod, én már csak ilyen flegmán pattintom le az útonállókat, megszokja őket az ember itt a nagyvárosban, ahol minden sarkon ki akarják rabolni. Nem sokat változtál, félnótás. Na, gyere, öleljük meg egymást! Egy órája nézem az ablakból, mit tébláboldsz itt a kapu előtt. Erre jártál és eszedbe jutottunk? Bő tíz év után? Csoda, hogy a címünket tudod. *(Betia megöleli, Menato kibontakozik, mint akit áram ütött.)*
- MENATO** Egy órája nézel? Ez azt jelenti, amire gondolok?
- BETIA** Bármibe fogadnék, hogy kölcsönkérni jöttél. *(elgondolkodik)* Csak persze ha fogadnánk, úgyis letagadnád, hogy nyerd, aztán ha nyersz, hipp-hopp, nem is kell kölcsönkérned. Ügyes. Mennyi kell? Jobban jársz, ha nekem mondd, mintha a bátyádnak. *(Ruzantet utánozva.)* „A mostani mostoha viszonyok közt, tekintetbe véve, hogy nekem sincs...”
- MENATO** Kölcsönkérni, igen. A szívedet. Cserébe hoztam az enyém.
- BETIA** Egy tíz évvel idősebb dohányos férfi szívét? Köszönöm, jó csere!
- MENATO** Komolyan beszélek.
- BETIA** Komolyan, mint egy szívroham? És hogy oldjuk meg az átültetést, ötszáz évre lefagyasztatjuk magunkat?
- MENATO** Engem már nem kell lefagyasztani.
- BETIA** Azt látom, hogy zavarban vagy, azért gondoltam, hogy pénzért jöttél. Vagy mi van, ennyire meglátszanak rajtam az évek?
- MENATO** Szébb vagy, mint az a kép, amit tíz éve őrzök rólad.
- BETIA** Ilyen ronda voltam fiatalon?
- MENATO** Te vagy, te voltál és te leszel a...
- BETIA** Vagy értem már! Tíz év alatt nyilván elmosódott a kép.
- MENATO** Soha!
- BETIA** Megijesztesz. Édesanyáttal történt valami?
- MENATO** Vele már csak egy dolog fog történni, szegénnyel, de hogy mikor, azt csak a jóisten tudja. Szóval nem, semmi változás, fogadtam mellé egy asszonyt.
- BETIA** Gondoskodik rólad is?
- MENATO** Nem úgy, ahogy gondolod. Csak főz rám, meg kimossa a szennyest. De témánál vagyunk. Én igazából abban a reményben jöttem, hogy te már csalódtál a házasságodban, mint minden normális nő tíz év után. Nem érdemel meg téged a város, nem érdemel meg téged az a férj, aki a várost választotta. Ennyi ember közt elkeveredsz. Itt azt hiszik, Betiából van száz. De

minálunk megint te lennél az egy csepp méz. A vidék hazavár. Mi nem felejtettünk el, hetyke cici. Az egész falu azt várja, hogy hazavigyelek. Csak nem hagysz szégyenben elöttük! Hadd nézzelek! *(Két tenyérébe fogja Betia arcát, és behunyja a szemét. Betia lefejtí az arcáról a kezeket.)*

BETIA Mindent a szemnek!

MENATO A szem nem lakik jól. Pedig az érintés édes.

BETIA De a tenyered kérges. Becsületes munkáskezek, és mint ilyenek, nem igazán alkalmasak a simogatásra. A sógornőd simogatására.

MENATO De arra igen, hogy mindent előteremtsenek, és neked többé ne legyen semmi gondod. Én felemelek egy ökröt is, ezt senki nem tudja elvenni tőlem, ilyenre, mint én, szükség lesz mindig. És így? *(Megsimogatja a csuklóhajlatával.)* Hát nem érted, hogy én vagyok a világon az egyetlen, akinek elmondhatod, hogy mindig is engem szerettél, és most is engem szeretsz.

BETIA Ne haragudj, egy kicsit sok ez nekem így egyben. Biztos egész úton fogalmazgattad.

MENATO Tíz éve fogalmazgatom.

BETIA Illetve. Várjunk csak! Ezek nem is a te szavaid. Nyilván Ruzante eszelte ki...

MENATO Ő még nem tud arról, hogy a városban vagyok.

BETIA Stop! Most lepleztem le a beugratást! Azután nem ér ugyanúgy folytatni. Tessék, nevetetünk!

MENATO Szerinted én nevetséges vagyok? Azt se bánom, te szeretsz nevetni. Elmondom, mi lehet ennek az egésznek a végkimenetele. Egy: felrobbantunk mindent, és örökké szeretjük egymást. Kettő: felrobbantok mindent, mert nem szeretsz. Három: levezetjük a feszültséget. Ezzel a kis szívességgel voltaképpen tíz éve tartozol nekem. Ez lenne a gyógyír, mert egy igazi férfinak soha többé nem kell az, amit egyszer már megkapott. És te, mint igazi nő, ezt nyilván magadtól is tudod. *(Végre észreveszi, hogy Betia elkomorult.)* Csak vicceltem.

BETIA És azt látod, hogy nevetek?

MENATO És ha nem vicc volt? Ne válaszolj azonnal, alud rá egyet!

BETIA Nincs miben reménykedned. Te ittál?

MENATO Akkor hát eltűnők örökre, szívemben annak a tíz évvel ezelőtti nyárnak az emlékével, amikor még tetszettem neked, és segítettél rajtam. De az is lehet, hogy megvárom a bátyám, és elmesélem neki, mi történt akkor a susnyásban. Akkor még nem ez a városi nő voltál, nem tanultad így ki a feleselést. Azt hiszed, ő nem csalna meg, ha tehetné?

- BETIA** A mi családjunkban ez nem szokás.
- MENATO** Egy család vagyunk.
- BETIA** Akkor maradunk is egy család. Ezt az egész beszélgetést most szépen elfelejtjük. Én már nem az vagyok, aki tíz éve voltam, és tíz éve sem az voltam, akinek te akkor láttál ezek szerint. Az öcséd az oka. Akkora önbizalma lett az eljegyzésünktől, hogy az orrom előtt kezdett ki valakivel a vásáron. Dühös voltam rá. Büntetni akartam. Meghúzni egy határt.
- MENATO** Biztos most is van valami bűne. Nem lehetnék újra a bosszú eszköze?
- BETIA** Te leszel az utolsó, akit használni fogok. És most hadd ne foglalkozzam ezzel a hülyeséggel többet! Józanodj ki, vagy menj haza!
- MENATO** Nem a szomszédomban lakom.
- BETIA** Akkor eredj, szerezz magadnak szállást!
- MENATO** Soha többé?
- BETIA** Soha.
- MENATO** És ha haldokolnék?

(Betia szó nélkül visszamegy a házába.)

- MENATO** Soha, soha. Annak idején még úgy szólt a dal, hogy abba ne hagyd. Szia öcskös, tíz éve volt egy érdekes beszélgetésünk a feleségeddel, aki akkor még csak a menyasszonyod volt. – Igen, és mit mondott neked? – Várjunk csak, mit is? Azt, hogy áh áh. Á, ezzel nem nyerek semmit. *(Ízlelgeti a szót, keresi Betia intonációját.)* „Soha. Soha.” – olyan volt, mintha saját magát győzködte volna. Csak az alkalomra vár. Láttam megcsillanni a szemében AZT a fényt. Nincs más dolgom, mint türelemmel lenni addig, amíg az öcsi rossz fát tesz a tűzre, esetleg kicsit segíteni neki egy finom lökéssel. Aztán csak jó időben jó helyen kell lenni, és szedni a lepattanót.

4. jelenet

Tonin előadást tart a nézőknek.

- TONIN** Önbizalom! Testtartás! Fegyver! Ennyi a titok. Kérdezhetitek, miért avatlak be titeket, miért teremtek magamnak konkurenciát. Nos, egyet rögtön elárulok már itt az elején, nem fogok mindent elárulni. Meg persze a tudás önmagában édeskevés. Az se mindegy, milyen az a fegyver, tiszteletet parancsol, vagy szájalmat kelt. Ez toledói acél (de olasz!), és nagy meglepetéseket tud okozni, mert egy rőffel hosszabb, mint egy átlagos fattyúkard. Első lecke: ismerd a fegyvered, beszélj róla sokat, akkor elő se kell vened ahhoz, hogy elhiggyék, tudsz vele bánni. Nyérés megfélemlítéssel! El se kell vened a másét, a

lábához hordják, ami megillet. Mert azért egyet ne felejtünk el, vidéken vagyunk! Itt egy katona világfinak számít, ide helyezik, oda helyezik. A legszebb hivatás lenne, ha sosem lenne háború, és időben jönne a zsold. Na, de térjünk vissza a csajokra, azért vagyunk itt. Mi az, amit egy nő először megnéz? Hát hogy néz rád a többi férfi. Ahogy a suták álldogálnak a tisztás szélén, és várják, hogy a bikák lejátsszák a meccset. A nő: jutalom, trófea, győzelmi zászló. Az nem is nő, aki nem így tekint magára. Minket pedig a nők érdekelnek, igazam van? Legyél kedves, mert az elkerülhetetlen, de a kedvességnek is megvan a határa. Ahogy egy bölcs kocsmáros mondta egyszer, „akit el lehet küldeni itálért, annak nem jut csaj, mire visszaér.” Hehe. Akármit hazudjanak is nekünk, a nők nem a kedves férfiakat szeretik, nem a humorosokat, nem az érzékenyeket. Illetve szeretni, akár ezeket is szerethetik, de a bugyijukba azt engedik be, aki nem kérdez, és nem kéredezkedik, hatalma van, pénze, presztízse. Térdre kényszerítette a többi bikát. Válogathat. De minek válogatna? Az ember az emlékeit szortírozza, ne az élményeit. Néha még izgatja is őket, ha tudnak egymásról. Emeli az értéked, hogy másnak is kellesz.

Kétféle nővel találkozhatunk a terepen, az egyik többre tartja magát a többi nőnél, a másik kevesebbre. Az előbbi figyelmét azzal keltjük fel, hogy keresztülnézünk rajta, utóbbinak eljátsszuk, hogy igazán érdekel. Aztán húzhatjuk is az újabb strigulát, amiért majd irigyen néz a többi férfi, és lám, ezzel be is zárult a kör.

Akit ma megmútunk, haladóknak való falat. Férjes asszony, de hogy csalja, vagy legalábbis csálná a férjét, ha tehetné, arra mérget vehetünk. Először is láthatóan ad magára, ami nem épp a szokásos fészekrakó viselkedés, másodszor és mindenek felett: komolyabb kaliber, mint az ura, és ez hosszú távon nehezen tolerál... tűrhető. Vannak madárcák, akik ösztönösen érzik, hogy az alfa majd úgymint tovaszáll, ezért valamelyik bétával raknak fészket, de attól még nem lesznek teljesen süketek a dalra. Nem értik a kifejezést? Hogy is érthetnék Lorenz előtt négyszázban. Ki az a Lorenz? Olyan, mint a harlemi patkányfogó, csak libákkal. De maguknak elég csak annyit tudni, hogy minden tudományok atyja a biblia, teológia nélkül nincs etológia, Jézus urunk a legalfább alfa. Szóljanak rám, ha elkalandoznék. Elég az hozzá, hogy itt ez az asszonyka, túl az első virágzásán, ami nem baj, sőt. Szagokkal nem lakunk jól, bezzeg egy lédús gyümölcsbe mekkora élvezet beleharapni. Azért mondom. Eddig nem értem el komoly eredményt nála az előbb tárgyalt keresztülnézéses technikával. Sőt, mintha ő is ismerné a módszert. Hallottam én is a pletykákat arról, hogy vannak nők, akik levágtatják a hajukat, nadrágot húznak, csak hogy bejuthassanak egy ilyen képzésre. Egy ilyen nő ínycsfalat. A férjet ügyesen eltávolítottam, rábízta egy zacskó aranyat, azzal hogy kártyaadósság, vigye el erre és erre a címre, és hozzon igazolást. Úgy tettem, mint aki első látásra megbízik benne, hadd örüljön mekkora balekot fogott. Hamarabb érkezik meg a sáfrányos szeklicém a holdra, mint az a zacskó a címzettjéhez. Még

szerencse, hogy hamis aranyakkal van tele. Ha van egy kis esze ennek a parasztnak, épp most ássa el valahol az erszényt, és csak akkor kezd költeni, mikor én már messze járok. Egyébként a hamis aranyaknak is van bizonyos értékük, tehát én is veszték a bolton, de ennyit megér nekem az, hogy elképzelhetem a pofáját, ahogy próbálja magát a bíró előtt kimagyarázni, mégis honnan volt egy zacskónyi hamis aranya. És ha nem tudta, hogy hamis, mivel keresett egy zacskó aranyat?

5. jelenet

Betia kilép a házból. Tonin megijed. (Vagy úgy tesz.)

TONIN Huhh.

BETIA Most meg már ez is ijesztgetni akar.

TONIN Ijesztgetni, én? Az ijedezik, akinek titkolni valója van. De ez nem most jön. Szép a ruhád, kislány, kár, hogy nem áll jól. De ha levetnéd, nekem nagyon jól állna.

BETIA Azt lesheted. De látom, neked a jó modort már sikerült levetkőznöd. És az nem áll jól senkinek.

TONIN Elnézést, hogy ajtóstól a házba. Nyelvelhetünk kicsit, ha téged az hoz lázba.

BETIA Hozzon téged lázba a spanyolnátha.

TONIN Egy igazi olasz három spanyollal is felér.

BETIA Akkor majd, ha szükségem lesz a hatéves eperlekvárra a legfelső polcra, értesítelek. Hátha feléred azt is.

TONIN Nicsak, gyöngyszemet találtam a porban? Magasabb polcra teszek, kislány.

BETIA Félnék is a magasban, le is törne alattam. Téged tegyen polcra az, akinek a gyertyaöntő a legjobb cimborája. Mivel bízattalak fel ekkora vakmerőségre, kisfiú?

TONIN Van itt lent valami, ami még a vakmerőségemnél is nagyobb.

BETIA Csípje le a végét a fiók, ahová a végrendeletedet zárnád a fattyaid elé.

TONIN Ha kedves leszel hozzám, téged is megemlíthetlek benne. Mármint a végrendeletemben. De minek várnál addig? Én lehetek a te aranytojást tojó kakasod.

BETIA Azt megjósolom, hogy ezzel a stílussal hamar erőszakos halált fogsz halni. Nem lenne kedves dolog, ha érdekeltté tennél benne. Az sosem jár jól, aki a hatóság látókörébe kerül.

TONIN *(A kardjára csap.)* Én vagyok a hatóság. Nagy bajba kerülhetsz, ha ellenállsz nekem.

BETIA Hú, de megijedtem.

TONIN Na most! Az ijedezik, akinek titkolni valója van. Hadd találjam ki, mi az! Szerelem?

BETIA Én férjes asszony vagyok.

TONIN Az még nem kizáró ok. Vagy igen?

BETIA Szeretem a férjemet.

TONIN Akkor igen. (*Betia elneveti magát.*) Tisztességes asszony nem érti a viccet. Gyere, inkább segíts keresni!

BETIA Mit?

TONIN A szívemet. Itt ugrott ki a helyéből a házatok előtt, mikor először megláttalak. Azért járok ide vissza, azt keresem.

BETIA Minek, ha ilyen jól elélsz nélküle? De megkérdem újra, mert még nem kaptam választ: mikor lettünk mi ennyire jóban, tiszt uram?

TONIN Amikor tegnap meg tegnapelőtt úgy döntöttél, hogy keresztülnézel rajtam. Ilyet csak okkal tesz az ember. Azt hitted, államtitkár lett a férjed, azért posztol egy katona a házatok előtt?

BETIA Íme, egy újabb eset, amikor egy tisztességes asszonyt a szomszédai ok nélkül a szájukra vesznek.

TONIN Hát szolgáltatassunk okot. Menjünk be a házba, ott majd közelebről is bemutatkozom. Engem a te szád jobban érdekel.

BETIA Ez a száj jó nagyot tud sikoltani is.

TONIN Nem is tudod mekkorát. Mindjárt teszünk róla. Csak menjünk már be, hogy előránthassam a hüvelyéből a fegyverem! Azt te nem is tudod, hogy egy jó hüvely majdnem olyan fontos, mint egy jó kard. Azért kell passzentes legyen, mert úgy van kiképezve, hogy egyből élezen is egyet a kardon, amikor kirántod. És fontos, hogy az ember a béke unalmas éveiben is élesen tartsa a fegyverét. Ezért kell minden nap előrántani. Ki meg be, ki meg be, és már meg is fented. Ahogy így elnézlek, mi is elég passzentesak lennénk.

BETIA Kard? Hüvely? Olyan unalmas a férfiak fantáziája, egyet ismersz, ismered az összeset. Biztos hallottál már arról, hogy az eredményes hadviseléshez elengedhetetlen, hogy kifürkésszük az ellenség szándékait. Segítek: Azért nem vettelek észre, mert nem érdekelsz.

TONIN Éles a nyelved, azt megmutattad, de én tudom, hogy puha és édes is, mutasd meg azt is.

BETIA Miért tenném?

TONIN Hát szerelemből. Tudod, az a te nagy szerencséd, hogy eddig keresztülnéztél rajtam. Mert így most első látásra belém szerethetsz. Ne izgulj, neked is sikerülni fog, ha nekem sikerült.

BETIA Szerelem? Az előbb láttam egy másik megvadult bikát, na, azt elhiszem, hogy tényleg a szerelem bolondította meg. Téged csak a túlzott önbizalom, öcskös.

TONIN Az eszedbe sem jutott, hogy van is rá okom? Pedig nyalvánvaló. Oh, pardon. Menjünk csak be, hogy bebizonyítsam! Én olyat tanítok neked, hogy 30 év múlva, unokáktól körülvéve is hálás leszel nekem. Azt, remélem, tudod, milyen célra szolgál a bajusz? Hát csiklandozásra. Ezért jó a bajszos férfi az ágyban. Ha nem tudja is, teszi. Ösztönösen! Ötszáz évvel a csikló felfedezése előtt!

BETIA Azt még fel kell fedezni?

TONIN De fel ám! És velem olyan területre tévedhetsz, ahol még nem tart a tudomány.

BETIA Ezt a küszöböt te nem fogod átlépni.

TONIN Akkor csak hadd nyújtsam be a mellső lábamat.

BETIA Póru! jársz, az a mese vége.

TONIN Pedig az ingerküszöbödön már átléptem, hiába tagadod. De ha nem megy szerelemből, akkor... ajándékért. Annyit megér az én tizedes komámnak egy előléptetés.

BETIA Tizedes?

TONIN Tudd be fiatal koromnak. De ha minden jól megy, még idén elérjük a századosi rangot. Mennyit érhet ez a ruha rajtad? Fél ezüstöt alsóneműstől. Nem is szeret téged a férjed. Nem pénzt mondtam, mert tudom, te nem olyan asszony vagy, de épp azért, mert nem vagy olyan, miért ne lehetne elfogadni ezt-azt egy hódolótól? Nem kell, hogy szeress. Csak tégy úgy, mintha szeretnél.

BETIA Szeretni könnyű, úgy tenni nehezebb. Neked nőre lenne szükséged, házassági szándék nélkül, ezért udvarolgatsz férjes asszonynak, de én mindig is házasságra vágytam, mert férfiből jutott volna bőven. Jobbak is, mint te. Mert azt elárulhatom, hogy egyáltalán nem értesz a nőkhöz.

TONIN Én ne értenék? Hát tanítom! De ha nem szeretsz, akkor... *(Előrántja a kardját. Betia megijed.)* itt előtted szúrom szíven magam. Látod ezt? Toledói acél, hideg, mint az ágyam nélküled. Örülök, hogy megismertelek. *(Szerencsétlenkedik a karddal, próbálja szíven szúrni magát, de a kard túl hosszú.)*

BETIA Ezt nem engedhetem. Katonák nélkül elveszne a kultúránk. Rakjad csak szépen vissza a hüvelyébe, akkor megígérem, hogy... meghallgatlak. Majd valamikor máskor, most jön valaki. El ne rohanj, azzal csak gyanút keltenél! Előbb a bűn, csak aztán a bűntudat. Viselkedj természetesen! Mit tudom én, tegyél úgy, mintha elszórtál volna valamit. A szíved darabkáit. Azokat szedegesd!

(Tonin zavartan nézi, mit szedegethetne, elővesz pár garast, a földre szórja őket, és azzal a lendülettel el is kezdi szedegetni. Maga elé dörmög: „Milyen Don Juan az, aki az apróért lehajol?”)

6. jelenet

RUZANTE Nincs is annál szebb öröm, mint átflobbórozni a másikat. Mert ha úgy vesszük, attól, hogy neki rossz, kétszer olyan jó nekem. Ha a különbséget nézzük. Ilyen lehet az, amikor a Mennyországból nézik a bűnösök szenvedéseit a Pokolban. Vagy ott lehet, hogy tiltva van a káröröm. De hát meg van mondva, hogy ez a legszebb öröm mind közül, csak nem pont ezt veszi el tőlünk az Úr. A káröröm az okosak öröme, és az Úr az okosakat szereti, ami abból is látszik, hogy hagyott egy kiskaput. Már porba sáfrányos szeklicéző gyerekként kiszámoltam a vasárnapi iskolában, hogy ha annak, amit ellopok, a harmadát az Egyháznak adományozom, a harmadát meg szétoosztom a szegények között, azzal éppen bűnbocsánatot nyerek, a mennyország sem taszít ki, és megmarad a szerzett holmi harmada. Ez az én etikám.

Az ilyenre születni kell, száz méterről kiszagolni a balekot. A bizalmába férkőzni, de nem túl tolakodóan. Úgy csűrni-csavarni, higgye csak azt, az ő ötlete volt a teljes vagyonát ránk bízni megőrzésre. De most aztán olyat találtam, hogy ez még a doktort is fizeti, ha megmutatom ezt a dudort itt neki. *(A fején.)* Muszáj sérülést okozni magunknak, ez a rossz része, máskülönben még egy ilyen barom is gyanút fogna. Mindig tudtam, hogy a katonák nem ismerik a való életet. Majd pont az ne hinné el, hogy leütöttek, akinek az a foglalkozása, hogy pénzért leüssön másokat? *(Mintha Toninhoz beszélne, próbálgatja a tónust.)* Kiraboltak. Kiraboltak. Kiraboltak! Majdnem megöltek miattad, tiszt uram. Lestek rám, túlerőben voltak. A magam pénzét már rég veszni hagytam volna, a tiedet védtem, mert tudtam, hogy majd nem fogsz hinni nekem. Látod ezt a sebet. Ennek orvos kell. A becsületem védtem, nem a vacak pénzedet. Megvédjem tőled is? Mondd, hogy tolvaj vagyok!

Igazság szerint az előbb kissé túlbuzgó is voltam, úgy fejbe vertem magam egy kővel, hogy a földön tértem magamhoz. Még jó, hogy nem járt arra senki, aki kirabolhatott volna. Legalább a ruhám is sáros lett, ezen akár le is bukhattam volna. Ilyen egy öreg profi.

(Elandalodik, de valami huncutsággal a hangsúlyaiban.) Voltam én is fiatal, érdekelt a világ. Elindultam gyalog. Sokat gyalogolni nem is kellett, még ki sem

értem a faluból, felkérérdkedtem egy szekérre. Aludhatok hátul? Ül ide mellém! Én addig csak önzéssel és kizsákmányolással találkoztam a világban, ennek is meglesz az ára, gondoltam, de azt is gondoltam, hogy meglépek majd a fizetség elől. Legfeljebb akkor ér utol, ha kifog egy lovat, de addigra én már ki tudja hol, nem hagyhatja magára a szekerét. De az öreg maga volt a szívbeli jószág, és az út végén még ő adott egy ezüstöt azzal, hogy azt ő is kölcsönbe kapta valamikor, mikor épp ilyen fiatal volt, és felkérérdkedett ő is egy szekérre, és aki neki adta, az is csak megadta, és adjam majd én is tovább, amikor már megengedhetem magamnak. Harminc éves elmúltam, megengedhetném magamnak. De nem engedem meg magamnak. – Akinek a legtöbbel tartozunk, mert mégiscsak egyszer élünk, azzal inkább legyen közös kassza meg összetartozás. A többitől meg úgy kérni, hogy fel sem merül a megadás lehetősége. A lehető legnagyobb mínusszal sírba szállni, az a legpluszosabb élet, nem? Ki merem mondani nyíltan. Szerintetek merne így beszélni, aki lopott?! Nem én jelentkeztem postásnak, honnan volt az a zacskó arany, és miért nem lehetett hivatalos úton küldeni? Csak kérdezek.

(A képzeletbeli Toninhoz.) Van szép házam, feleségem, életem, nincs az a bíróság a földön, amelyik elhinné, hogy ezt az egészet ilyen kevésért kockára teszem. Engem itt mindenki ismer, téged senki sem, holnapra hozok három tanút, hogy nem is adtad át a pénzt.

Mire előcibálja a kardját, háromszor megverem fejben. És ha annyira hülye, hogy észre se veszi, akkor legfeljebb... *(légből)* valóságosan is megverem. A lényeg, hogy ne hagyjam szóhoz jutni, végig nálam legyen a kezdeményezés. Aztán majd meglátjuk, kidumálom magam, vagy csontját töröm.

7. jelenet

TONIN Meg ne szólalj, mert könnyen haragba jövök, és nem akarnálak lekaszabolni, ha nem muszáj. Csak ránézek a pofádra, és fogadnék bármiben, hogy a pénznek lába kélt. Vagy legalábbis ezt akarod beadni nekem. Igazam van? Csak bólints!

RUZANTE *(Bólint. Mikor megszólal, Tonin a kardjáért kap, de végül hagyja beszélni.)* Azért fancsali a pofám, mert fájdalmaim vannak, sebesüléseim, a testemmel védtem a tulajdonod. Lehet, hogy a tied volt az a pénz, ami elveszett, de az is biztos, hogy nekem jobban fáj az elvesztése. *(Mutogatná a sebeit.)*

TONIN Megengedtem, hogy beszélj? Hogy nézett ki, aki kirabolt?

RUZANTE *(Nem számított erre a kérdésre.)* Ilyen seszinű hajú negyvenes parasztgúnyában. Középtermetű, esetlen mozgású. *(Magát írja le.)*

TONIN De hát ez te vagy.

- RUZANTE** Most, hogy mondod, tényleg hasonlít. És ez igazol engem: ennyire csak nem lehetek hülye. Hát dehogyisnem! Ó, én hülye! Ez az átverés az egészben. Rám bíztad a pénzed, hogy aztán kiraboltass saját magammal. Valld be, hogy te voltál! Felbéreltél valami színészt.
- TONIN** Neked aztán van pofád!
- RUZANTE** Van, de az a magamé, és nem adtam a hozzájárulásomat ahhoz, hogy mások viseljék. Kiraboltat az alteregómmal! Ezen még én is összezavarodom, nem csak a szemtanúk.
- TONIN** *(kiszól)* Ha ez nem hülye, akkor jobban játssza a hülyét, mint zengőlégy a darazsat.
- RUZANTE** Ezt úgy mondod, mintha nem az én fülemnek szánnád. *(körbemutat a nézőtéren.)* Kinyilatkoztatasz a nagy semminek? Akkor melyikünk is a hülye? De nekem az se baj, ha hülyének tartasz, ha cserébe elhiszed, amit mondok. Ha nem te űzted velem ezt a tréfát, akkor valamelyik rosszakaród.
- TONIN** Józanodj már ki, te csavaros észjárású paraszt, a fegyverrel beszélsz, annak egyenes a nyelve. Mindjárt kimetszi a tied, ha tovább hazudozol.
- RUZANTE** Paraszt, aki mondja, én olyan fiatalon a városba költöztem, hogy már fel sem ismernék egy tehenet.
- TONIN** Most megtanítalak! Nem is a pénz fáj, hanem, hogy hülyének nézel azzal, hogy hülyének tetteted magad. Nincs a te fejednek semmi baja, de majd mindjárt lesz!
- RUZANTE** Nincs? Úgy is jó! *(kiabál)* Hé, hahó, mindenki, ez az ember itt becsméri a nincsteleneket! Na mindjárt lesz itt közönség! Halljátok?! Ez a felfegyverzett ficsúr az előbb a szemembe mondta, hogy az ő szemében én semmit sem érek, mert nincstelen vagyok! Halljátok, nincstelenek? Ne tanítsuk neki egy kis alázatot? *(Távoli, fenyegető zúgás a válasz.)*
- TONIN** *(Igazán megrémül.)* Nem akarok vitatkozni. Sajnálom, ha félreérthetően fogalmaztam, elnézést mindazoktól, akiket akaratlanul is megbántottam érzékenységükben, nem úgy értettem azt, hogy paraszt. Felajánlom az elveszett pénzt fájdalomdíjul. És akkor azt javaslom, maradjunk is ennyiben. Én most el. *(el)*
- RUZANTE** A fenébe, nem gondoltam, hogy előkerül a fegyver. Majdnem elrabolta a pénzemet. Ezt itt! Hát hova ástam volna, minek ástam volna, ha úgyis azt hiszi, elástam valahol, és nem nézi meg az alsógyatyámban. Ezért a pénzért én bőven megdolgoztam, úgymint: filozófusi munka, színészi munka, politikusi munka. Három szakmát gyakorlok egyszerre, még szerencse, hogy ki vagyok fizetve. Épp ezért ideje továbbállnom, mielőtt ideérnek a nincstelenek. Az asszony otthon, de ő nem tudhat erről a pénzről, arra meg a lányok, ennyiért egy-kettő csak ideadja a didit.

8. jelenet

ANTONIO

(egyedül, a nézőknek) Tehát. Mi is az a létra-elmélet. A létra-elmélet azt magyarázza, miért kapunk vagy kaphatnánk meg bizonyos nőket, míg másokat nem, olyanokat, akiket megint mások, például huszonéves színészyerekek, vagy kormányközeli nagyvállalkozók viszont simán. A létra-elmélet abból az axiómából indul ki, hogy nincs barátság férfi és nő között, pontosabban minden ilyen barátság mélyén ott munkál a szégyenlősen vagy számításból – tegyük hozzá, téves számításból – eltírt szexuális vágy. A flambírozhatnék. Ez a férfi alapállapota, higgyék el nekem, édes hölgyeim. Bátran kérdezzék csak meg erről aktuális partnerüket. Ne egy fiú-barátjukat, hiszen épp azt állítjuk, hogy az ilyen barátság ontológiailag hazug állapot.

Mi is történik pontosan, amikor találkozik egy férfi és egy nő? Azonnal leosztályozzuk egymást. Azaz elhelyezzük a létrán. Feljebb jutni rajta, nos... közgazdasági, spirituális és evolúció-biológiai szempontból is EZ az élet értelme. Vagy ne használjunk ilyen nagy szavakat, mondjuk csak azt, hogy ha a jelenlegi partnered feljebb van a létrádon, mint az előző, az jó érzéssel tölt el, fejlődésnek érzed, ha lejjebb, azt értelemszerűen lecsúszásnak.

Azt, hogy egy férfit a jó kinézetén, szagán, szexuális étvágyon és hajlandóságon, bársonyos, fiatal bőrön kívül mi érdekelhet még egy nőben, idáig nem kutatta a létra-elmélet. Egészen egyszerűen azért, mert férfiak alkották, és a nőket magyarázza. Pontosabban azt a jelenséget, amit nevezhetünk simán csak hoppon maradásnak, bár az eredeti teória a „halál csókja” kifejezést használja rá. Minden nőben él ugyanis a hajlandóság, hogy egy férfit intellektuális vegetává tegyen, udvartartásának olyan hasznos tagjává, akivel soha nem tervez és nem is fog lefeküdni. Hosszú udvarlás után kiprovokált pofára esés. Ez az intellektuális vegeták sorsa. Udvarlás, haha.

Az viszont, hogy milyen kritériumok alapján talál vonzónak egy nő egy férfit, mit neveznek tévesen kémiának, az százalékosan elképzelve úgy néz ki, hogy: pénz-hatalom ötven százalék. Minimum. Csak arra kérlek, nézd meg Donald Trump, pardon, Lorenzo Medici skalpgyűjteményét, plusz a feleségét, azután vitatkozzunk erről. Nyilván a szellemes társalgót szeretik benne. *(női hangon)* „De milyen nők, én nem ilyen nő vagyok, lehet, hogy ez a korszellem, de én eleve nem vagyok átlagos.” – Ha ezt gondolod magadról, nagyon valószínű, hogy átlagos vagy. *(férfi hangon)* „De milyen nők, nekem nem kellene egy Melanie Trump.” – Dehogynem, legfeljebb nem feleségnek. Az utód biztonsága, bla-bla-bla, a létra-elmélet nem ítélkezik, csak magyaráz. Hosszas terepmunka előzte meg.

Képzeld el a jelenlegi bikád egy kicsit jobban kitömve, de egyébként minden más tulajdonságát megtartaná. Ha minden másban két tojás, te nem a gazdagabbat választanád? Na, ugye. Azt mondd, jó a mostani? Akkor ez alighanem azt jelenti, hogy elég sokszorosan megvan mindenetek.

Legközelebb innen folytatjuk, én most el. El. Mi a különbség aközött, hogy el, meg aközött hogy ki. Ha karikára játszom magam, sem tudok érzékeltetni ilyen szöveg-nüanszokat.

9. jelenet

Kocsma.

MENATO *(töltögetés közben)* Nem azt akarom mondani, hogy megcsal, mert se nem ezt gondolom, se bizonyítékom. Hát én védelek mások előtt titeket. Még egyet?

RUZANTE Tudom, jelentették a kémeim. Én már nem bírok többet.

MENATO Micsoda? Várjál, várjál! Nem is indult el azóta tőlünk senki fel a városba. Legalábbis előttem. Ja, a zsidó. Vele beszéltél?

RUZANTE Szeretek tudni rólad.

MENATO Mit mesélt?

RUZANTE Csak a hőstettedet. Azt állította, nem is voltál részeg. Mondtam, hogy én már nem kérek.

MENATO Dehogynem. Ez, kérlek, a nászéjszakák bora. Épp a zsidó szekeréről esett le idefele. Elhozott egy darabon, de nagy kerülőt kellett tennie. Jók a lovai, hogy előbb ideért.

RUZANTE Nászéjszakák bora. Az mit jelent? Hogy nincs benne alkohol?

MENATO Te mit csináltál volna, ha az én feleségemről, mármint ha lenne feleségem, arról valaki, azt mondaná, a nem mondom... azt mondaná, hogy olyan fehérmájú, hogy már a nézésével leszo... *(észbe kap)* tíroz? Nemhogy előttem, de direkte nekem, még kacsintott is hozzám. Agyon is verem, ha nem fog le a társaság. De még az akasztófán, az utolsó szó jogán is csak Betiát védeném. A te becsületedet. Ez a dolga egy bátyinak.

RUZANTE *(megöleli)* Hogy szerethetsz te engem ennyire!

MENATO Magam sem értem, öcskös. Ahogy öregszünk, egyre jobb testvérek leszünk, szegény anyánk, ha látná.

RUZANTE Anyánk?

MENATO Egy ideje már lényegében nem lát, alig van ébren, de ugyanúgy zsarnokoskodik. Az ágyból nem kelt ki, mióta a városba költöztél.

RUZANTE Ha azért jöttél, hogy büntudatot ébressz bennem, amiért nem látogatom...

MENATO Dehogy. Őszintén? Pont ez a kocsmai affér ébresztett rá, mennyire hiányoztok már nekem. Biztos ezért reagáltam túl.

- RUZANTE** Értem. Kölcsön kell. Nem adok. Még akkor se, ha felakasztatod magad. Hülye, forrófejű, becsületes bratyó, te aztán tényleg ugyanolyan vagy, mint kölyökkorunkban. Hogy fog neked örülni Betia.
- MENATO** Betiára visszatérve. Én csak annyit mondok, de annyit mondok, hogy van az alaptermészetében valami félreértelmezhető. És ez nem változik. Tíz éve nem láttuk egymást, de hírek azért hozzám is eljutnak. Aztán újra verekedhetek. Nem azt mondom, hogy be van indulva a férfiktól, hanem hogy mit indít be a férfiakban. Hát emlékezz, annak idején még én is, aki a testvéred vagyok, úgy éreztem, hogy kikezd velem. Pedig hát értem, hogy csak érdek nélkül kedves, odafigyel, meg ilyenek, és ezt nem szoktuk meg nőktől. Csakhogy hiába vagy te ártatlan, ha a többiek nem azok. Hát olyan, mintha nem lenne tisztában a hatással, amit másokra gyakorol. Vagy persze nagyon is tisztában van, a rossz nyelvek szerint. Játszik az emberrel, érted, játszik!
- RUZANTE** Kik azok a rossz nyelvek?
- MENATO** Más nők. De nézzük inkább a másik oldaláról! Téged hányan akartak mostanában elcsábítani? Neki minden nap minden ujóra jut egy, akinek egyelőre nemet mond.
- RUZANTE** Tíz év eltelt. Szerinted hányan laknak Padovában? (*Elgondolkodik.*) Tudod, mit mondok, nagyon az se zavarna, ha megtudnám, mondjuk, mert visszamondod, hogy megcsal. Nem kopik az, testvér!
- MENATO** És ő tudja, hogy már nem szereted?
- RUZANTE** Mondja egy olyan, aki még nem volt szerelmes soha.
- MENATO** Én ne lettem volna? És ha az vagyok most is, csak nem teszem a kirakatba?
- RUZANTE** Mi az a kirakat?
- MENATO** Azt mondanám, hogy egy üvegdoboz, ha ismernénk az üveget.
- RUZANTE** Nagyon átlátszó. Teszed itt a hülyét nagyokosan a testvéred előtt, szerinted hány ilyen láttam tőled, mire eltanultam. Ez már az én fegyverem.
- MENATO** Fegyvertelenül jöttem, öcsi. Igazából tanácsot szeretnék kérni tőled, elég fontos válaszút előtt áll az életem. Nyilván nőügy.
- RUZANTE** A legjobbhoz jöttél.
- MENATO** Én is azt gondolom. Neked láthatóan sikerült az, ami nekem nem. Gyönyörű feleség, boldog házasság.
- RUZANTE** Tanácsot bármikor adok, az ingyen van. De a kajáért fizetned kell. Csak viccelek. Csak az italért kell. Még mindig viccelek. Csak a nőkért kell. Na, most már lehet, hogy nem viccelek. Hopp. Ez az első tanács: semmi ajándék, ha pénzzel szerzel meg egy nőt, egyrészt sohasem tudhatod, hogy valóban téged szeret-e, vagy csak a pénzedet, másrészt folyamatosan költened kell rá.

MENATO Nem a pénzzel van a gond, bár azzal lenne. Nagyon egyszerűen arról van szó, hogy van egy nő, akiért mindenem lángol, és az a nő másé, pedig tudna szeretni, tudom, hogy tudna, adta már ezer jelét, de nem mer, mert férjes asszony.

RUZANTE Na és. Van olyan, amelyik férjes, de hagyja, hogy mások is hozzá férjenek.

MENATO Ő sajnos nem olyan. Olyan talán nem is kellene. Akit én szeretek, az becsületes és jó.

RUZANTE Versenyezni akarsz? Figyelmeztetek, hogy ezekben a számokban senki nem fut jobban az én lovamnál. Ismerem őt vagy a férjet?

MENATO Nem hinném. Nem idevalósiak.

RUZANTE Még szerencse, itt a városban szinte nem ismerek senkit. Arányaiban. Valaki a faluból?

MENATO Valakinek a felesége. Azután jött, hogy ti elköltöztetek.

RUZANTE Akkor a férjet ismerem.

MENATO Nem ez a fontos. Nem fogom elárulni, kicsoda. Lehet, hogy nem is ismered.

RUZANTE Elfogadom. De te ismered a férjet?

MENATO Ismerem.

RUZANTE Jóban vagytok?

MENATO Fogjuk rá. Valaha voltunk nagyon közel.

RUZANTE Akkor van egy tippem. Na, majd legközelebb jobban kifaggatom a zsidót... Igazából nem tudom, mit mondjak, mert barát is, nő is lesz mindig, több is, mint amennyi kell, ha az ember akarja. Mit szeretsz jobban, inni vagy szuvidálni?

MENATO *(undorral ismétli)* Szuvidálni?! Ti itt még így mondjátok? Mert ez már akkor is régi duma volt, amikor ezt a várost alapították.

RUZANTE Te kértél, hogy segítsék. Azt mondod, nem lehetne titokban, hogy is mondjam... Rövidre zárni.

MENATO Lehetni lehetne, de nem akarja.

RUZANTE Akkor ez egy klasszikus elhódítási szituáció. Keress alkalmat, hogy nyilvánosan megalázhasd a férjet.

MENATO Egy szópárbajban nem biztos, hogy nyernék.

RUZANTE Pedig a nők a nyerteseket szeretik, nem az ostobákat.

MENATO De én csak akkor leszek nyertes, ha belém szeret. Másképp halott vagyok.

- RUZANTE** Ha ezt véletlenül komolyan gondolod, akkor azzal is nyersz, ha feldobod a talpad, legalább nem szenvedsz tovább. Figyelj, tesó, egyetlen nő sem éri meg, hogy miatta tönkretedd magad.
- MENATO** Betiára nem ezt mondanád. Izé. Nem ezt mondtad.
- RUZANTE** Ő egészen más eset. Ő megéri. Az öregkort mellettem, höhö.
- MENATO** A magabiztosságod lesz a veszted.
- RUZANTE** Nem-nem-nem, a magabiztosság: utam a sikerbe. El nem hinnéd, ma milyen trükköt csináltam egy országos balekkal.
- MENATO** De nekem nem trükkökre van szükségem.
- RUZANTE** Dehogynem. Mutatok is párat. Te vagy a nő. *(tónust vált, szerelmesen búg)* Ha tudnád, mennyire elviselhetetlenül éget a vágy, mennyire értelmetlennek tűnik az élet nélküled, megkönyörülnél rajtam. Vagy nem vágnál le, ha egy kötélén lógva találnál? Nem adnál egy korty vizet a szomjan halónak? Egy könnycseppet se ejtenél?
- MENATO** *(nőből)* Nem adtam okot erre. Nem is vagyok felelős érte.
- RUZANTE** A szépséged a felelős. De arról nem tehetsz. Vannak, akiket jókedvében teremt az isten a maga gyönyörűségére. Ezért a szépség mellé ész is ad nekik, hogy a szépségükkel élni tudjanak. Meg hogy ki tudják tölteni. Hát két hete azon gondolkodom, amit akkor mondtál. Amit csak úgy odavetettél. Ide helyettesíts be valamit, amit gagyogott.
- MENATO** *(Kiesik a női szerepből.)* Ő nem gagyog.
- RUZANTE** Most elrontod?
- MENATO** *(Megszégyenülten, újra nőből.)* Újra csak azt mondom, nem adtam okot erre. Nem is vagyok felelős érte.
- RUZANTE** Nem túl szellemes ez a te szerelmed.
- MENATO** Attól félek, ha engedek neked, elvarázszol, rabul ejtesz, feladom az egész mostani életemet.
- RUZANTE** Ezt nem kérem tőled. Tarthatjuk titokban. De ha így érzel, mi képes visszatartani?
- MENATO** Ha veled mennék, azzal megölném a férjemet.
- RUZANTE** A férjek sokszor hálásak azért, ha nem is rögtön, hogy elhagyják őket. Megélhetik a második kamaszkorukat. És ha ő hagy el, mikor már öreg leszel, csúnya, sehol sem tartasz a karrieredben, mert az övét építetted, és nem kellesz senkinek?
- MENATO** *(saját hangon)* Nekem akkor is kellenél.

- RUZANTE** Ezt egyrészt én mondom, másrészt nem mondunk ilyet, mert nyilvánvaló hazugságokkal megölnénk az illúziót. *(visszavált)* A férjed túléli, a sebek begyógyulnak, de engem biztosan megölsz.
- MENATO** *(Nőből, kissé összezavarodva.)* Nem én adtam okot erre. Nem is vagyok felelős érte.
- RUZANTE** Tehát arról a fájdalomról nem tehetsz, amit nekem okozol azzal, hogy megtagadod magad tőlem, de arról tehetnél, amit neki okoznál azzal, hogy elhagyod őt a boldogságodért?
- MENATO** Igen, mert az ő felesége vagyok. És nem keresem máshol a boldogságomat.
- RUZANTE** Pedig most megfizethetnél azoknak, akik idáig ok nélkül pletykáltak rólad, ne hidd, hogy nem voltak ilyenek. Ha nem tudná meg a férjed, nem fájna neki.
- MENATO** És ha mégis megtudja?
- RUZANTE** Legyen nekünk hálás. A szeretet nem egy dobostorta, hogy ha valakit szeretsz, másnak kevesebb jusson belőled. Attól még szeretheted ugyanúgy a férjedet, hogy engem is szeretsz, majd legfeljebb lenyelem, hogy zavar. Nyelje le ő is. Még jobban is fogod szeretni azután, hogy felfrissíted kicsit az életedet. Vagy azt érzed, tartozol neki? Nem hallottál még a vezeklés-szextről? Az a legédesebb bűn.
- MENATO** Nem akarom, hogy mástól tudja meg. Elmondom neki.
- RUZANTE** *(Nem veszi észre, hogy Menato szerepből beszél, hüledezve.)* A férjnek? Baromira nem kell elmondanod.
- MENATO** Ezt szerepből mondtam.
- RUZANTE** Ja. *(korrigál)* Nem mondhattad szerepből, mert olyan nő nincs, aki magától bevallaná. De ami eszembe jutott erről, az nagyon jó irány, mindenre fel kell készülni. Akkor most te játszod magadat!
- MENATO** Abban jó vagyok.
- RUZANTE** *(Váratlan dühvel)* Te meg akarsz flambírozni a feleségemet? Mit képzelsz te magadról? Azt várod tőlem, hogy beleegyezzek? Vagy már meg is flambíroztad? Posíroztad? Konfitáltad? Paníroztad? Spékelted?
- MENATO** Én izé, nem, vagyis igen, de honnan, és miért, és akkor most?
- RUZANTE** Mit játszod meg magad? Azt hiszed, nem szúrja ki a szemem? Hogy el tudod rejteni az érzéseidet? Arról nem beszélve, hogy a kedves nejemből pedig bármikor kiszedelek bármit, nem is próbál tagadni, mert csukott szemmel is látom, mikor hazudik.
- MENATO** Valamit biztos félreérthetett... Én nyilván csak plátói...
- RUZANTE** Ne így! Állj bele!

- MENATO** Várjál, várjál! Várjunk! Te most...
- RUZANTE** A férj. Te mondtad, hogy ismered. Nem kell tagadnod, nem a felesége vagy. Kezdjük előlről! Megint a nő vagy. Tessék. Nem akarom, hogy mástól...
- MENATO** Nem akarom, hogy mástól tudja meg. Elmondom neki.
- RUZANTE** Akkor inkább elmondom én. Add meg nekem ezt az örömet... hogy levehessem ezt a terhet a válladról.
- MENATO** Nem félsz, hogy megöl?
- RUZANTE** Na ez az. Ez már egy teljesen más típusú oktatást igényel. Felejts el mindent, amit eddig tudtál, vagy tudni véltél. Itt minden sarkon van egy Marco Polo Klub. Csak kiröhögteted magad a parasztlengőiddel. A városi harcmodor sokkal célratörőbb, nem véletlenül nevezik művészetnek. Ne várd meg, amíg előveszi a fegyverét, ha neked nincs! Támadd a szemét, a gégéjét, a tökét, a térdét! *(Nagy beleéléssel lejelzi, mint egy kungfuzó kisgyerek.)*
- MENATO** *(Magához szorítja Ruzantét, hogy az mozdulni sem tud.)* És most mit csinálsz?
- RUZANTE** Nem megyek ilyen közel. Oké, engedj el! *(Nyújtógyakorlatokat végez.)* Tudod, mi a hülyeség? Hogy elültettem a bolhát a saját fülemben.
- MENATO** Én csak játszottam, te kértél rá.
- RUZANTE** Persze, nem erről van szó, máson gondolkodom. Amikor azt mondtam, hogy: most megfizethetsz azoknak, akik idáig ok nélkül pletykáltak rólad... Így mondtam, ugye?
- MENATO** Nem emlékszem, állapotban voltam.
- RUZANTE** Azt hiszem, Betia is és a kapcsolatunk is megérdemli, hogy ezt a kis hülye gyanút, ami befészkelte magát, anélkül oszlassam el, hogy ő egyáltalán a létezéséről tudomást szerezne.
- MENATO** Miért?
- RUZANTE** Mert azt szerintem nem viselné el. Valami lehetett még az édes szülei közt, erről soha nem beszélt, de egyszer lettem a házasságunk alatt féltékeny rá, mindegy is, vaklárma volt, de bosszúból két hétre hazaköltözött az anyjához.
- MENATO** Tessék? Milyen anyjához? Már a mostohája sem él.
- RUZANTE** A „hazaköltözött az anyjához” azt jelenti a szlengben, hogy eltűnt, majd előkerült, és nem kérdezem, mit csinált. Na, ki van lemaradva?
- MENATO** Meg tudod állni?
- RUZANTE** Még szép. Addig jó, amíg nem tudom. Addig képzelhetek bármit. És tudod, milyen színes a fantáziám. Friss hús a kolostorban. Nem bírja a kiképzést, hazaszökik, de otthon kemény büntetés várja.

- MENATO** *(Elábrándozva.)* Nekem, azt hiszem, Betia mellett megszűnne a képzelőerőm.
- RUZANTE** Azt csak hiszed. Az csak az első év. Na, elmondom, mire gondolok. Nyugodtan mondd, ha hülyeség. Azt mondtad az előbb, régen még te is úgy érezted néha, hogy kikezd veled. Hát akkor, nosza, hagyd magad elcsábítani. Vagy csábítsd el te őt, én meg majd elbújok és kifigyeljek titeket. *(beleszeret az ötletébe)* Ígérhetsz bármit, mondhatasz rólam bármit, nesze, itt ez a zacskó arany, ha azt hiszed, a pénznek nagyobb súlya van, mint aszerelmes szavaknak. *(Átnyújtja a pénzes zacskót.)*
- MENATO** Ezt nem gondolhatod komolyan.
- RUZANTE** Dehogynem, most már én is kíváncsi vagyok.
- MENATO** Mért, eddig ki volt kíváncsi?
- RUZANTE** Fogd föl edzésnek, végülis egy férjes asszonyt akarsz elcsábítani, nem? Annyi biztos, hogy ez jó lecke lesz neked. Vagy nekem.
- MENATO** Ámen.
- RUZANTE** Fogadjunk valamiben, hogy az motiváljon? De tudod, hogy én sohasem veszek.
- MENATO** Tényleg ezt akarod?
- RUZANTE** Részedről van valami akadály?
- MENATO** Mért lenne? Mit veszthetek?

10. jelenet

Tonin edz.

- TONIN** Megkapom a nőt, nem is került sokba, csak pár hamis aranyba, pedig dupla annyi valódit is érne. Akkor miért idegesít végtelenül mégis, hogy az a paraszt azt hiszi, becsapott. Megijesztett és becsapott. Fél a kifeketegyökerem a csőcseléktől, egyet levágok, szétrebben a többi, csak azért az egyért is tömlöcbe kerülök. Na, de a lófeketegyökérnek is van vége. Tanulja meg a paraszt, hogy hol a helye. A vasárnapi ebéd alatt kiintegetek neki az asszony szoknyája alól. Jó, ilyen nyilván nem csinállok, egy ilyen indiszkréciával lerombolnám a hírnevem. Na de mégis meg kell fizetnie a sértésért és az átverési kísérletért valahogy, hogy helyreálljon a világ egyensúlya: akinek fegyvere van, az van fölül, akitől lopni lehet, az az úr. És egy úr megtorolja. Ez az! Keresek egy anyajegyét a nőn, és megírom a pontos helyét névtelen levélben. Vagy ami még egyszerűbb, legközelebb, mikor szembetalálkozunk, egyszerűen elverem, mint szokás a lovat. Igen, ez lesz a legjobb, én, ha nő lennék, a szerelem jelének venném, amikor a férfiak egymásnak okoznak külsérelmi nyomokat.

11. jelenet

ANTONIO

Hol is hagytuk abba? Ötven százalék pénz-hatalom. Negyven százalék vonzerő. Ez az ernyő-fogalom olyasmiket takar, mint például híresség, fizikai megjelenés... Főleg kiskamaszok és öregedő nők képesek meggondolatlanságokra, ha összetalálkoznak az ifjú filmszínész-imitátorral az éjszakában. De ide tartozik például az úgynevezett leviselkedés is. Ez magyarázza, miért szeretik a nők automatikusan jobban azt, aki alaplé velük. Harminc éves korára majdnem minden férfi megtanulja az igazságot: a legjobb módja annak, hogy soha ne legyél eredményes egy nőnél, ha túl sok érdeklődést mutatsz iránta. Egy férfi, aki a nőn kívül mással is el van foglalva, automatikusan vonzóbb lesz. Nyilván az a legtutibb, ha az a más a legjobb barátnője. Nyugodtan flambírozódhatsz az olajossal zenéddel, vagy a független társulatoddal, csak előbb hitesd el vele, hogy tehetséges vagy, és egyúttal tanítsd is meg neki, mi a tehetség: Merészség, szabad fej, nagy lendület... Elültetek egy csemetét, és máris azt találgom, mi lesz ennek nyomán ezer év múlva, máris az emberiség boldogsága dereng föl előttem. Az ilyen ember ritka. Szeretni kell minket... Iszunk, néha gorombáskodunk egy kicsit - de nem baj, arról az ország tehet.

Az újszerűség kívánalma is ebben a halmazban kap helyet. Nézz szembe a ténnyel, hogyha kedveled a többi srácot, akiknek normális munkájuk van, és próbálnak normális életet élni, akkor olyan vagy, mint az összes többi srác. És ki szeretne valakit, aki pont olyan, mint bárki más? Különbözni kötelező! A különleges emberek vonzóbbak. Például, aki nem dolgozik nappal, mint egy átlag állampolgár, mert sok pénze van ösztöndíjából, vagy drogkereskedelemből. Vagy valaki, aki börtönben ült, mert megkéselt egy embert. Egy tanácsadó magasabb ligában játszik, mint egy őstermelő.

Rejtett változók a létrában: vallásosság, lojalitás, részegség, kétségbeesettség, bosszú. Látható, hogy ezek mind módosult tudatállapotok. Lojalitás alatt természetesen a nők közötti kartelezést értjük, te se az enyémet, én se a tiédet. Férfiak közt ilyesmi nem lehetséges. A férfi olyan, mint az ittas bérvadász, lő az kóbor kutyára, házinyúlra, hajtóra, recepciósrá, ami szembejön. A nő rögtön játékrontó lesz, amint nyerőben van, azt akarja, hogy az aktuális leosztás az utolsó legyen. Ha a haverod barátnője mégis felajánlkozik, bátran élj az alkalommal, a haverod nyilván jobbat érdemel egy ilyen, bocsánat, vegetánál. Ha tényleg a cimborád, lehetőleg filmezd is le az egészet, vagy titokban keress a csajon egy rejtett anyajegyvet, mert a legtöbb férfi annak hisz, akivel szuvidál.

Na és a maradék tíz százalék, el ne feledkezzünk róla! Az az én jóindulatom. Mármint abban nyilvánul meg a jóindulat, magyarázom itt a viccet, hogy összesen kitesz tíz százalékot mindaz, amire a nők amúgy megállás nélkül

hivatkozni szoktak. Ilyesmikre gondolok, mint humorérzék, intelligencia, érzékenység, érzelmi stabilitás...

Mert itt jön a csavar, ami mindent megmagyaráz. Ugyanis ezek éppen azok a tulajdonságok, amelyekkel rendelkezvén könnyen egy nő B-létráján találhatjuk magunkat. És oda nem akarunk kerülni.

Ez a nők végső álnoksága, hogy ők két létrát működtetnek, és ez a bizonyos B-létra a már emlegetett intellektuális vegetáké: az úgynevezett barátoké, lelki szemetesládáké, cipekedni szerető, autós, izé, társzekeres ismerősöké, számítógéphez értő szomszédoké, bölcs tanítómestereké. A férfiaké, akikkel sohasem fognak lefeküdni. Mindezt azonban nem közlik veled, ebben rejlik a trükk, és te bőszen araszolsz felfelé – csak épp a B-létrán! Ha igazán sokat fektettél bele, talán már eljutottál a simulóspajti állapotig is, ami ennek a létrának a legfelső foka. Kis masszírozás, fejtől-lábig alvás, hosszas üdvözlő-ölelés – valószínűleg nagyon aranyosnak talál téged. Ami kikoszarzás. Létraugrás nem lehetséges, aki megpróbálja, arra a feneketlen szakadék, a halál csókja vár.

Mindezek ismeretében ebben az egyenlőtlen küzdelemben mit tehetünk férfiként? Nem sokat. A legtisztább az, ha rögtön az elején közlöd a csajjal, azt sugárzod mintegy, hogy barátságról köztetek szó sem lehet. *(Kámforrá válik.)*

12. jelenet

Ruzantéék háza előtt.

MENATO Azt mondják, hogy a legnagyobb játékosok azok, akik néha csak úgy érzik a játékot, tudják, mi a legjobb lépés, anélkül, hogy ezt egy földi halandónak el tudnák magyarázni. Na ez vagyok én, az ösztönös zseni. Hát megkért az öcsi, hogy az orra előtt másszak rá az asszonyára. Hogy értem ezt el? Nem tudom. Betia már ezért az ötletért ott hagyja, és elszökik velem. Csak azt találjuk ki, mi kell ahhoz, hogy kiugrasszuk a nyulat a bokorból, a kukkoló elhagyja rejtekét. Ha Betia kötélnek állna – de ez kevésbé valószínű. De mit csinálna, ha azt hinné, tényleg elvesztettem a fejem, és magam alá gyűröm az asszonyt akkor is, ha az nem akarja? Nyilván előugrana. *(mintha Ruzantehoz)* Jaj bocsánat, ha túl messzire mentem, de hát te kértél, hogy játsszam el. Tagadod? De akkor hogy is kerültél ide? Vagy szerinted ez nem egy életszerű helyzet? Ennyi erőszakra sem lenne képes egy férfi, ha szerelmes? Addig kell lefoglalnom, míg kereket old az asszony. Betia nem hülye. Ha lehiggad, majd rájön, hogy én nem bűntárs vagyok, hanem hírhozó. És ami a ráadás, ezzel vissza is vontam az első, meggondolatlan szerelmi vallomást, újraindul az óra, megint felül lehetek. Ki máshoz menekülhetne védelemért? Bonyolult az élet. De most leegyszerűsítjük!

Ruzante kikukkant az ajtón.

RUZANTE Tiszta a levegő, jöhetsz.

13. jelenet

Ruzante elbújik, Menato elterpeszkedik, mint egy bérgyilkos, aki az otthonodban vár. Jön Betia.

BETIA Te hogy kerültél ide?

MENATO Ruzante engedett be. Aztán elment. Azt mondta, te majd gondoskodni fogsz rólam.

BETIA Aludni a padlón tudsz, takaródzol a kabátoddal, magad alá megkapod valamelyikünk takaróját.

MENATO A tiedet kérem.

BETIA Mit eszel?

MENATO Az evés csak elnehezít. Én inkább azt szeretném, hogy te fárasz el.

BETIA Beszélgetni szeretnél?

MENATO Az egy idő után tényleg nagyon fáraszt. Téged is?

BETIA Csak ha kötelezően mindig van valami mögöttes.

MENATO Dehogyan öttem mög. Hö. Értöd.

ANTONIO *(Átsuhan, mint egy testetlen jelenés.)* Komoly nehézség volt padovai dialektust fordítani magyarra... de megoldottuk.

BETIA Gondolkodtam azon, rákényszerítetted, mert nem akarok haragudni rád... te nem is tudod, Ruzante mennyire szeret... Szóval gondolkodtam, hogy miért érezheted azt, amit állítólag érzel, hogy én mennyiben támogathattalak ebben a... tévedésben. Azt tudjuk, hogy mikor. Ezt akkor és ott kellett volna megbeszélni, de ha már egyszer...

MENATO *(riadtan Ruzante retekhelye felé pillant, közbevág)* Ruzanténak nem kell rólunk tudnia. Megvetsz azért, hogy ilyen gondolataim vannak? Pedig te vagy a felelős. A szépséged a felelős. Persze arról nem tehetsz. Vannak, akiket jókedvében teremtett az isten a maga gyönyörűségére. Ezért a szépség mellé észet is adott nekik, hogy a szépségükkel élni tudjanak.

BETIA Semmi dolgod az én szépségemmel.

MENATO Pedig örökké el tudnám nézni. Az is egy dolog.

BETIA Miért hiszik a férfiak, hogy a figyelmük kitüntető, mikor legtöbbször csak megbélyegeznek velem. A többi nő azonnal pletykálni kezd, a többi férfi, főleg a

balfekete gyökerebbje felbátorodik. Szeretném, ha befejeznéd ezt a nézést, mire Ruzante hazaér. De befejezhetnéd akár azonnal is.

- MENATO** Én tehetek róla, hogy nem létezik ártatlan szerelem? Én senkinek sem akarok rosszat, csak azt, hogy egyetlen egyszer egy icipicit nekem is jó legyen. Mutasd meg a melled, és soha többet nem kérhetek tőled semmit.
- BETIA** Nem soha többet, hanem mostantól. Nem lesz nagy változás, eddig se kérhettél.
- MENATO** Akkor mutasd magadtól!
- BETIA** Mintha tízévesek lennénk.
- MENATO** Akkor ne mutasd, csak hadd fogjam meg. Ennyivel tartozol nekem.
- BETIA** Mivel tartozom?
- MENATO** Idővel. Ígérem, nem gondolok rád többet, ha vissza tudod adni a perceket, amikor rád gondoltam.
- BETIA** Na, állunk meg! Én csak a férjemnek tartozom. Kötelező szeretettel.
- MENATO** Én meg ezzel tartozom neki. Illetve: ő meg ezzel tartozik nekem. Vagy mi. Körbetartozunk. Összetartozunk. Na, csak egy másodperc.
- BETIA** Mit csinálsz? Nem foghatod.
- MENATO** Hogy kiszúrod rögtön, mit akarok. Fél másodperc. Az nem is megfogás. Beállok egy ajtóba, menj el mellettem, és véletlenül dörgöld hozzám. Visszafele meg a feneked.
- BETIA** Nem vágyom arra, hogy hozzám érij.
- MENATO** Vagy félsz attól, mekkora vágy ébredne benned, ha engednéd, hogy hozzád éjrek. Fél másodperc! Vagy ez, vagy kiblansírozlak álmodban.
- BETIA** Gondolod, hogy elalszom addig, míg Ruzante haza nem ér?
- MENATO** Semmi gond, egyszer csak elalszotok. Te fogod felébreszteni? Segítség, blansíroznak?! Negyed másodperc. *(A kezét vitorláztatja.)* Csak, mint egy rebbenékeny lepke. Észre sem veszed.
- BETIA** Akkor meg minek? Vagy neked mindegy, hogy én érzek-e valamit?
- MENATO** Te most flörtölsz velem? Hogy lenne mindegy. Ha ezért felutaztam vidékről, nem megyek haza üres kézzel, abban biztos lehetsz. Ha most megkapom, amit akarok, holnap már indulok is haza. Ha nem kapom meg, mi mást tehetnék, megpróbálom valahogy kiérdemelni. Pár hét, és megkedvelsz, hidd el. Ruzante azt mondta, addig maradok, amíg csak akarok, de ő sokat utazik.
- BETIA** Jól van, essünk túl rajta. De akkor utána tényleg békén hagysz, elmész aludni, és holnap reggel hazautazol.

- MENATO** Eskü. Bár mostanában néha alva járok.
- BETIA** Tudni kell abbahagyni a viccelődést is mielőtt meggondolom magam.
- MENATO** Végre. Itt jön a pillangó. Kulcsold a kezed a tarkód mögé, mintha napoznál.
- (Betia kelleltenül, de megteszi, becsukja a szemét, Menato Ruzante rejtekhelye fele néz, Ruzante bólint. Menato megfogja Betia mellét. Egy másodperc. Két másodperc. Betia ellökné a kezét, de Menato nem engedi.)*
- MENATO** *(fél oktávval mélyebben)* Eddig az volt a kérdés, tényleg vegeta vagy-e. Mostantól már csak annyi, hogy hány másodperc. Ne félj, én szeretem az ételízesítőket!
- (Betia ellöki, sikít.)*
- MENATO** Csak játszom. Azt hittem, ezt szereted. Azt mesélik.*(Megváltozik Betia sikolyának frekvenciája.)* Nyugodj meg. Sosem bánthatlak. *(Magához szorítja, hogy Betia mozdulni sem tud. Ruzante rejtekhelye fele néz, Ruzante bólint. Menato nyugtatja Bettiát.)* ssssss Sssssss ssssss *(Hozzá dörgölődzik.)* Érzed mennyire komolyak a szándékaim? Naa, csak adj rá egy puszikát!
- BETIA** Eressz el! Te vagy a leggusztustalanabb ember, akit ismerek.
- MENATO** Csak a legőszintébb. *(Kést vesz elő.)* Ugye azt te is tudod, hogy ebből a szobából nem fogsz úgy kimenni, hogy nem flambírozunk. Nekem már úgyis mindegy. Most mondtad, hogy nem fogsz szeretni soha.
- BETIA** *(halálra rémülten)* Azt nem szabad, menstruálok. Nem lehet, hogy csak kézzel?
- MENATO** De lehet. *(Kezdi kigombolni a nadrágját, Ruzante előront rejtekhelyéről.)*
- RUZANTE** Álljál már le ember, nem ezt beszéltük meg!
- MENATO** *(Azonnal leteszi a kést.)* Azt kérted, hogy csábítsam el. Én így csábítok.
- BETIA** Mi az, hogy azt kérte? Vidd innen a... magadat!
- MENATO** Én, kérem, csupán egy báb vagyok.
- BETIA** *(Ruzantéhoz)* Hülye vagy? Te találtad ki? Ezt az egészet? Te csináltad ezt meg velem?
- MENATO** Elnézést kérek, kedves sógorasszony, de az ember mindent megtesz a testvééréért.
- RUZANTE** Csak egy ártatlan fogadás volt. Tudtam, hogy mi nyerünk. Nem akartam rosszat, csak rosszul sikerült.
- MENATO** Nehogy már én legyek a hibás.
- BETIA** Milyen fogadás?

RUZANTE Abban fogadtunk, hogy... most, hogy kérdezed, nem volt pontosan tisztázva, vagy abban, hogy nem hagysz el, vagy abban, hogy nem csalsz meg. De hát ez végülis majdnem ugyanaz – és nyertünk.

BETIA Úgy nézek ki, mint aki nyert? *(Pakol, öltözik.)* Ha az volt a kérdés, hogy a múltban megcsaltalak-e, arról akár meg is kérdezhettél volna kísérletezés helyett, ha a jövőre vonatkozott a kérdés, akkor azt kell mondjam, a kísérlet maga nagyban befolyásolta az eredményt. *(eltúlzott érzékiséggel)* Ez a férfiasan határozott érintés az előbb felébresztett bennem valamit. Szükségem lett egy igazi férfirra! *(könnyeivel küzdve elrohan, az ajtóban megtorpanva még visszafordul.)* A babot még előző nap be kell áztatnod! Legyen itthon hagyma! Á, felejtse el, felejtsetek el!

14. jelenet

Betia Toninnál zörget.

BETIA Bemehetek?

TONIN Hogyne jöhetnél! Köszönöm, Uram, a helyzetet, élek vele!

BETIA Üldöz a férjem. De én nem tudok tovább vele élni.

TONIN Gyere be!

BETIA Rám uszította a testvérét, mind a ketten benne voltak, mintha az a szerencsétlen jelentett volna valaha valamit is nekem.

TONIN Elmondod bent.

BETIA Mit érdekel, fogja meg a mellem, aki akarja, csak ne tesztelgessenek.

TONIN Gyere már be! *(Betessékelné.)*

BETIA Fogdosásról nem volt szó.

(Berobban Ruzante. Betia bemenekül.)

RUZANTE Add vissza a feleségemet!

TONIN *(gúnyosan)* Előbb fújd ki magad! Nem is ismerem a feleséged. Azt hittem, meglett az aranyam, azért rohansz ennyire.

RUZANTE Eh, kit érdekel most az arany! Láttam idejönni.

TONIN Márpedig itt nincs. Vagy csak nem képzeled, hogy az én házamban van az asszony? Milyen feleség lenne az ilyen?

RUZANTE Pontosan azt képzelem.

TONIN Hát tőlem akár életed végéig is képzelődhetsz, mert ide nem jössz be, az biztos.

RUZANTE Most árultad el magad! Eressz!

TONIN Látod a kardomat? Addig jó neked, amíg csak látod, és nem érzed.

RUZANTE A letépett tökeiddel vernélek agyon, ha nem lenne fegyvered.

TONIN Parancsolsz?

RUZANTE Eressz be, kérlek, hadd nézzek körül, férfiak vagyunk, hátha észrevétlenül szökött be hozzád.

TONIN Nem Párizs ez, amit olyan lazán őriznek, hogy bármikor beszökik az ősz.

BETIA *(hangja bentről)* Be ne engedd!

RUZANTE Értem, miért csinálod ezt. Visszaadom a pénzed.

TONIN Hogy adod vissza, ha egyszer elrabolták tőled?

RUZANTE De elismerem a tartozást! Nem ugyanaz a pénz lesz, nem ugyanazok az érmék, de mégis ugyanaz a pénz, mert ez a jó a pénzben, hogy ugyanannyi és a tiéd.

TONIN Alig várom. De azzal csak nullán vagyok, és attól még nem leszek boldog.

RUZANTE Kamattal.

BETIA *(hangja)* Zárd be, mielőtt ideér a bátyja.

TONIN Lássam! És most, ha megengeded, megkérdem kedves feleségedet, nincs-e szüksége valamire. Szerintem lesz. *(bemeegy)*

RUZANTE Nincs mese, vissza kell adni a pénzt. Ennek. Hát nincs az a pénz... De, sajnos van az a pénz. Betia, Betia, mennyit költök rád.

15. jelenet

RUZANTE Tulajdonképpen el is felejtettem megkérdezni. Miért toppantál be hozzánk tíz év után? Ja, megvan. Tanácsot akartál kérni, hogy lehet szétflambírozni egy jól működő házasságot. Remélem segítettem. A lakodalmam óta nem láttuk egymást, miért nem tudtál örökre elfelejteni?

MENATO Hagyom, hogy lehiggadj. A harag kiváló őstermelő, de rossz tanácsadó, azokkal is összeveszít, akik nem tehetnek semmiről.

RUZANTE Annyira szeretnék utálni, de nem tagadhatom le, hogy az én ötletem volt ez az egész. Miért nem tudtam megálljt parancsolni annak a hülye agyamnak? Hogy én mennyire gyűlölöm ezt a játékos véretem.

MENATO Nem hibáztatlak.

- RUZANTE** De én hibáztatlak. Miért kellett erőszakoskodnod velem?
- MENATO** Azt éreztem, ezt várja tőlem. A gyengédséget megkapja tőled. Lesi az alkalmat, hogy megadhassa magát.
- RUZANTE** Hát megadta.
- MENATO** Csak nem nekem. A feketegyökéért kellett neked előugranod, hogy elflambírozd a házasságodat.
- RUZANTE** Te most ezt az egészet rámtolod?
- MENATO** Mit csinállok?
- RUZANTE** *(Mutatja.)* Hát így. Rám az egész felelősséget. Mint részegre a szekeret.
- MENATO** Ja, hogy rádbaszom? Bocsáss meg, de az én horizontom értelemszerűen a szinkron nyelvállapot. A majd valamikor durvának számító basz szó eredetileg épp hogy eufémisztikus okokból került a magyarba valamelyik ótörök nyelvből (lásd türk, oszmán basz-, csuvas pusz: 'tol' 'megnyom') egy már általunk sem ismert, nyilván finnugor eredetű ige helyettesítésére.
- RUZANTE** Hiszed. Eleve most mondod, hogy a magyarban mindig is 'flambírozzik' jelentésben volt és lesz használatos, tehát miről beszélünk. De nem ez a lényeg. Mert a lényeg az, hogy a fasz, basz, bak, bika szó- és jelentésbokor tipikus pidgeon, azaz közvetítő alapszó, elterjedt az óperzsától az altaji nyelvekig, de távolról nyilván a fallosszal is rokon, ide kapcsolható még a bitch-picsa, bastard-fattyú nomenverbum is.
- MENATO** Megbeszéltük, hogy nem felelősöket keresünk, hanem megoldást. De mit kell itt keresni, add oda a katonának a pénzt, amit követel. Amit elcsaklítottál tőle.
- RUZANTE** De hogy adhatnám oda? Azzal bevallanám, hogy nem is lopták el tőlem. Oda lenne a becsületed. Úgyis nálad van, add oda te.
- MENATO** Milyen becsületed? A feleséged egy idegen férfihoz menekült előled. Azóta már az egész utca tudja.
- RUZANTE** De a ruháit itthon hagyta! Most adtál el egy szekér valamit. Azért jöttél a városba.
- MENATO** Milyen szekér?
- RUZANTE** Igazad van, eladtad azt is, meg a lovakat. Ha kérdezi, honnan a pénz.
- MENATO** A pénzt odaadhatom neki, de azt nem garantálom, hogy Betia haza is megy majd hozzád, miután kiszabadult. Kérj bocsánatot, és reménykedj.
- RUZANTE** Azt csak bízd ide.

16. jelenet

- BETIA** Arról én nem tehetek, hogy ha egy ártatlan nő menedéket kér nálad, nem titkolva kétségbeejtő helyzetét, akkor te azt hiszed, a védelmen kívül mást is akar tőled. Vagy hogy a védelemnek ára van. Azt akarod behajtani, mikor utánam nyúlkálsz, nincs igazam? Pedig én nem kérek többet, csak amennyit a lovagi kötelesség amúgy is rád szab.
- TONIN** Zsoldos vagyok, nem lovag.
- BETIA** Lovag a szívetől lesz az ember, nem hivatalos formuláktól.
- TONIN** Pontosan. Mint kettőnkből egy pár.
- BETIA** Próbálj meg úgy nézni rám, mint egy bajba jutott embertársadra, ne mint egy nőre!
- TONIN** Miért próbálnék?
- BETIA** Büszkeségből. Vagy nem tartod magad annyira érdekesnek, hogy erőszakoskodás nélkül is megtetszhess nekem?
- TONIN** Add jelét, hogy tetszem – és elkerülhetjük az erőszakot.
- BETIA** Menjünk oda vissza, hogy szíven szúrnád magad értem, csak túl hosszú a kard.
- TONIN** Se nem túl hosszú, se nem túl rövid, hamar megszokja, aki használja, csak nem arra lett tervezve, hogy maga ellen tudja fordítani, aki forgatja. Ez amolyan biztonsági funkció, nincs ezzel semmi baj, a Mindenható is ilyenre formálta a teremtett világot. *(Angyal száll el felettük.)* Na, ha rajtam múlna, udvarolgatnék én szívesen a végtelenségig és tovább. De a saját házamban? Hát hogy venné az ki magát?! Itt úr vagyok, és egy úr nem kérni, hanem parancsolni szokott.
- BETIA** Én nem tudok parancsra szeretni, bár tudnék, azt kívánom. De amit itt látsz magad előtt *(végigmutat magán)*, az se az én házam, még ebben sem én vagyok az úr. Nem én döntök arról, kihez vonzódok, hanem a kémia.
- TONIN** Tehát azt mondod, ki van zárva, merthogy te is ki vagy zárva. Kicsit birizgálnám én azért azt a kulcslyukat, mint egy hazatérő részeg, hátha beenged valaki.
- BETIA** Minek vesződnél a kulcslyukkal, ha most törted be az ablakot.
- TONIN** *(lendületét veszti)* Ezt most nem értem. Mit törtem be?
- BETIA** Ja hogy még nem ismerjük az üveget! Akkor azonnal felejtsd el, amit mondtam, hát úgyse értetted, nehogy még a végén megváltoztassuk a történelem menetét. Csak el akartam terelni a kulcslyukról a figyelmedet.
- TONIN** Azt nem lehet. Tudod, van nekem egy iránytűm, ami most is feléd mutat. Téged szúrt ki. Szerinted mi tetszhet neki?
- BETIA** Talán a vaslogikám. Az mondatja velem, hogy az iránytű mindig valami távoli felé mutat. Különben megbolondul a mutató.

TONIN Azzal a mutatóval, angyalom, még soha nem volt baj. Láttál már ilyet?
(*Fekvőtámaszozni kezd.*)

BETIA (*gúnyosan.*) Ilyet nem.

TONIN (*sértődötten*) Óvatosan, nem otthon vagy. Nem is értem, mire olyan nagy a szád. Szép vagy, az tagadhatatlan, csak hogy én nem csak csodálom a szépséget, hanem érték is hozzá. Olyan szépség természetesen nincs, amelyik belülről fakad, de olyan van, amelyik kevésbé romlékony, mint a bársonyos bőr, és a fiatal hús szépsége. Szépen csak azok tudnak megöregedni, akiknek a csontozatuk is szép, mint például nekem. Neked még tíz évet adok, és elkezdheted siratni a kihagyott lehetőségeket. Például engem. Nők fölött eleve gyorsabban telik az idő.

BETIA Tartanáék már ott, hogy ne kelljek senkinek.

TONIN Persze, persze. Te most minek kelleted magad, ha nem akarsz tőlem semmit? Tudod, hány nőtől hallottam már ezt a hazugságot? Kodály Zoltánnak akarod elmagyarázni a lá-pentatont?

BETIA Lepihennék, van itt olyan szoba, amihez kapok kulcsot is?

TONIN Egyetlen szoba van ezen kívül, ez egy legénylakás. Itt a kulcs. Soha nem jutna eszembe... Soha nem jutott eszembe, hogy kellene belőle egy másolat.

BETIA Az erőszak kergetett ide. De bármikor vissza is mehetek.

TONIN Azt lesheted, hogy erre okot adok. Pláne lehetőséget és alkalmat.

17. jelenet

Antonio őrködik, Betia unatkozik.

ANTONIO Én minden módon igyekeztem lebeszélni arról, hogy rám bízza ezt az őrködést. Hát mit tudnék én csinálni, ha el akarnál menni? Semmit.

BETIA Aha.

ANTONIO Hallod? Ha el akarnál menni, nem tudnék csinálni semmit. Csak majd a látszat kedvéért vágj fejbe valamivel.

BETIA Hová mehetnék?

ANTONIO Hát hova máshova? Haza.

BETIA Onnan jöttem el.

ANTONIO Nem a városban születted.

BETIA Na, oda aztán végképp nem megyek vissza, nem azért igyekszem még az emlékéit is kiirtani magamból.

- ANTONIO** Sosem álmodoztál arról, hogy hercegnőként térj vissza?
- BETIA** Nem lettem hercegnő.
- ANTONIO** Azt otthon nem tudják.
- BETIA** Muszáj volt eljönnöm otthonról, legyen elég ennyi. Mondogattam is a fiúknak, hogy azé lesz ez itt (*mutatja*), akinek leghamarabb kiadják a részét, mert én a mostohámmal egy fedél alatt nem élhetek. Úgy is lett. Még örültem is, hogy ez a málé került. Ez legalább nem fog bántani, megcsalni, elhagyni, ha rám un. Hát még csókolózni is én tanítottam. Pedig ahhoz tízéves korára már az összes többi gyerek értett az utcában. Azok voltak a legjobb csókok. Csináltuk, ami jól esik, avval, akivel jól esik, addig, ameddig jól esik. De össze nem feküdtem eggyel sem. És ezt Ruzante is tudja, bár ő rendszerint inkább leselkedni szeretett.
- ANTONIO** Nagyszerű üzletember.
- BETIA** Az biztos. Az apjuk halálos ágyánál húztak sorsot a bátyjával, melyikük maradjon otthon ápolni az édesanyjukat. Ha tudok róla, nyilván megtiltom, de mire megtudtam, már házasok voltunk. A nászéjszakánkon vallotta be sírva, pedig olyankor nekem illene sírnom a hagyomány szerint. Sorsot, há! Ruzantéval! Ruzante mindig nagyon értett hozzá, hogyan lehet megpiszkálni az esélyeket. Azért lettem az övé, mert akkor még engem akart, jobban, mint a házat meg a földet.
- ANTONIO** A szerelem átalakul szeretetté...
- BETIA** Az a baj a férfiakkal, hogy csak addig kell nekik valami, amíg meg nem szerzik. Az az ember, aki most annyira ki akar váltani, tegnapelőtt még virágyelven ugyan, de teljes szabadságot adott. Mert ő annyira városi ember lett, hogy amíg teheti, félrenéz. Ki akarna egy ilyen jó embert megalázni? Engedélyt ad, azzal veszi el a kedved. És azért a szomszédokkal is gondolni kell. Mit akarsz még tőlem, Isten? Miért nem születtem másik korba? Miért nem élhetek egy olyan világban, ahol minden jó feleségnek jut egy lehetőleg csendes, de szálkás fiatalember? Nem egy ilyen idióta szájhűs, mint aki téged alkalmaz őrnek.
- ANTONIO** Tonin?
- BETIA** Teljesen veszélytelen. Egy ideig talán mulattatott a hengegése, elsőre volt benne valami esetlen, kamaszos báj. Hányados, kisfiam? És az ilyenek védik a hazát. De most már csak fárasztó.
- ANTONIO** Sajnálom, hogy nem vagyok húsz évvel fiatalabb.
- BETIA** Van abban valami mélyen ironikus, hogy a házasságot csókkal pecsételik meg. Az volt az utolsó. Kis túlzással. Mert hogy is néz ki egy házasság a gyakorlatban. Örökké tartó mézeshetek? Ugyan. Mi van a fő helyen, az

oltáron? A gondok. Tartozás. Megélhetés. És Rezszi. Megközelíthetetlen istenek, akiket egy nő úgysem ért. Állandó idegeskedéssel tartozunk adózni nekik. Nem csoda, ha az ember estére elfárad.

ANTONIO Elfáradna a nő is, ha engednék pénzt keresni. Az lenne csak a jó vicc, ha fordulna a kocka, és a férfinak kellene kuncsorognia.

BETIA Értsem meg, annyi lehetőség adódik. (*Ruzantét utánozva.*) Ha ez az üzlet sikerül, költözünk Firenzébe. – Hol voltál? –Jobb, ha nem tudod.

ANTONIO Ügyes emberként beszélnek róla

BETIA Persze mit vártam? Semmit. Sokszor arra gondolok, meg is érdemeltem, amit kaptam az élettől. Azért kaptam, mert nem vártam semmit. Egyik férfi olyan, mint a másik. Aztán nesze neked meglepetés. Egy télen át még igyekezett a gyerek miatt. Aztán megvizsgált az orvos, és közölte velem, hogy amiatt a gyerekkori dolog miatt a mostohámmal nem lehet gyerekem soha. Ez legyen a legnagyobb bajom, mindig félttem a szüléstől. Csak közben mégis úgy viselkedik velem azóta, mintha szültem volna tizedet, már kötelességből se, mert minek. Jó, ha minden szentévből egyszer nyúl hozzám, azt is részegen, mintha nem nő volnék, csak valami átmenet a szűzanya meg egy öreg hokedli közt. Értsem meg, túlságosan szeret. Az anyjára emlékeztetem, és az anyját nem képes nőnek látni. Megértem. Jó neki, hogy emlékszik az anyjára. Engem az se zavarna, ha úgy csinálnánk, hogy közben más nőket képzel oda. Én is el szoktam képzelni az életem mással. „Csak azért csukom be a szemem, hogy kiélesedjen a tapintásom.” Ja, meg a fantáziám. De szerinte az éjszaka alvásra való. Megszoktam ezt is, annyi minden van még a világon. Jó lett volna iskolába járni. Állítólag jó érzékem van a matematikához. A férfiak szeretnek magyarázni, és én olyan vagyok, mint egy szivacs. De valahogy úgy nem tetszik semelyik se, mert igazából tényleg egyik olyan, mint a másik: vagy nem tetszel neki, és akkor észre sem vesz, vagy tetszel, és akkor letámad, de akkor is csak a figyelmed keresi ahelyett, hogy rád figyelne. Utálok nő lenni. Pedig olyan jó lenne még egyszer nőnek érezni magam. Csak innen a bizonytalanból megint a biztosba vágyom vissza.

ANTONIO Olyan férjet se szégyen szeretni, aki nem érdemli meg. Csak néha mindenkinek jól jön egy ébresztő pofon.

BETIA Abból most akkorát kaptam, hogy várunk meg, amíg felállok belőle.

ANTONIO Szép nőnek lenni nagy teher.

BETIA Neked már mindenki szép.

ANTONIO Valakinek a létra legalsó fokán is ülnie kell, hogy fel ne dőljön az egész.

BETIA Ó, nem dől az föl, jól van kitalálva. Képzeljünk el két egymásnak támasztott létrát. Legfelül büszkén trónol a férfi, de egyelőre még kicsit labilis az alkotmány. Kellene hozzá nők is.

ANTONIO *(felélénkülve)* Igen?

BETIA Ahhoz, hogy megközelítsd, valahogy föl kell jutnod hozzá, és te elkezdesz mászni valamelyik létrán, mert tetszeni jó. Nincsenek még terveid. Az viszont nagyon fontos, hogy mindkét létra használatban legyen, különben borulna az egész. Ezért sohasem tudhatod, hogy a feleség-létrát kezdted el megmászni, vagy a flambírozós-létrát.

ANTONIO *(hüledezve)* A B-létrát.

BETIA B-létrát. Az egyik létrán csak lassan jutsz feljebb, és csak akkor, ha pont olyan vagy, mint az anyukájuk, mosol, főzöl, takarítasz, gondolkodsz helyettük. A másik létrán nagyon gyorsan fölérsz, de körülnézni sincs időd, lelöknek az utánad nyomakodók, mert arra mindenkit felenged. Az A-létra tetején nincs flambírozás, viszont hogy másszál le?!, a B-létrát megmászhatod ezerszer, örökre vegeta maradsz. Egy választásod marad, a magány, csak az meg költséges.

(Felbukkan Ruzante. Antonio elpárolog.)

17. jelenet

RUZANTE *(óbégat)* Betia! Betia!

BETIA *(Úgy tesz, mintha Tonin a házban lenne.)* Mit óbégatsz, mikor végre elaludt? Nem haltam meg, megnyugodhatsz. Az is lehet, hogy csak most kezdtem el élni. Miből gondoltad, hogy éppen az idióta testvéredet választanám helyetted, ha valakit. Nyilván ő beszélte tele a fejed. De az egyszeri alkalom volt. Nem is nevezhető alkalomnak.

RUZANTE Mi volt egyszeri alkalom?

BETIA *(Kapcsol, hogy elszólta magát.)* Tudod te. Amikor azt a kis hettyegésedet a vásárban megbocsájtottam neked.

RUZANTE Azóta sem néztem más nőre. Nem érdekelnek engem a nők, mióta te vagy nekem.

BETIA Sokra megyek veled, ha annyira szereted szeretni magad, hogy amikor kellenél, mindig épp fáradt a feketegyökerecske. És már nem is udvarolsz nekem soha. Mért nem próbálsz legalább jobbnak mutatni magadat, mint amilyen vagy.

RUZANTE Nem értem, mi a baj azzal, ha az ember csak bújni szeretne, kisbabám. Az meg, hogy néha lenyugtatom magam, miért megcsalás? Tudod mit mondott szent Ágoston a testi szerelemről: kényelmetlen és idétlen, a végén mindig rájön az ember, hogy nem is ért meg ekkora strapát.

BETIA Minden szentnek maga felé hajlik a keze.

RUZANTE Nem régi vitákat jöttem újra megnyerni, hanem hogy bocsánatot kérjek.

BETIA Ez a válaszom! *(Becsapja az ablakot, kitörik az üveg. RUZANTE felszed egy nagyobb darabot, nézegeti.)*

RUZANTE Hát ez meg mi a csoda, miféle drágakő? Soha nem láttam még ilyet. Juj, ez éles. *(A táskájába teszi a darabokat.)* Megmutatom a zsidónak, hátha ad valamit érte.

18. jelenet

RUZANTE Átraktad másik zacskóba?

MENATO Jókor szólsz.

RUZANTE Mindjárt itt van.

(Menato kis szerencsétlenkedés után átönti az aranyakat a csizmájába. Sietősen érkezik Tonin.)

TONIN Megmondtam, akkor kapod vissza az asszonyt, ha én is a pénzemet. De ne aggódj miatta, sőt. Nekem úgy tűnt, eddig mintha hiányzott volna neki valami, de most visszakaphatod, hiánytalanul. Amikor én a pénzemet.

RUZANTE Nem elég, hogy kiraboltál egyszer? Most duplán kirabolsz?

MENATO Látni akarjuk Betiát.

TONIN Lepihent. Nagyon elfáradt szegény.

RUZANTE Hát ébreszd fel!

TONIN Előbb lássam az aranyat!

RUZANTE De ha egyszer elrabolták!

MENATO *(Az asztalhoz sántikál, és a csizmájából előügyetlenkedi a pénzt.)* Bocsánat, épp az imént kaptam a lovaimért a piacon, hirtelen nem volt mibe tennem. Nem hagyhatom cserben a sógorasszonyomat.

TONIN Egy pillanat, csak egy picike pillanat. *(Vizsgálgatni kezdi az aranyat. Megvizsgál egyet. Kettőt. Egyre jobban elkomorul.)* Ez bizony hamis, barátom. Feltételezem, be akartál csapni. *(Nézegeti a többi, szakértően fogdossa, forgatja őket, cicceg.)*

RUZANTE-MENATO Hamis?

TONIN *(Ruzantéhoz)* Ó, ez ekkora meglepetés? Akkor valaki téged csapott be, kiskomám. Megmutatom, mire kell figyelni. Itt körben, látod, ne legyen ennyire szabályos az erezet, ilyet nem tud az állami nyomda. Próbáld csak megharapni. Ugye? Semmi. De ne félj, ez pont nem jelent semmit. Az egy

legenda, hogy a fogad nyomot hagy benne, hát akkor minden arany össze lenne harapdálva, fel sem ismernénk rajtuk jó urunk képét. Viszont az igazi arany büszkébb jószág, mint a vas vagy az ólom, ha a markodba szorítod, sokkal hosszabban hideg marad.

MENATO Ha hamis az aranyad...

TONIN Ez nem az én aranyam, ez a ti aranyatok. *(Menatohoz)* Ha jól értettem, most kaptad a lovaidért a piacon. És máshol még nem volt gond, fizettél már azóta vele?

MENATO Legyen. Ha hamis, elfogadom. Értem. Hazamegyek, eladom a lovakat, addig ne nyúlj Betiához, csak egy hetet kérek, és itt az aranyad.

TONIN A lovakat? No lám. Miért tárgyalnék én veled?

RUZANTE Nem is kell vele tárgyalnod. Egy hét, és itt az arany. Köszönöm, tesó, soha visszaadni tudni nem fogom.

MENATO *(indultában megtorpan egy pillanatra)* El tudok képzelni egy olyan történetet is, amelyikben Betiával az élen ti mindhárman benne vagytok az én átverésemben,

RUZANTE Ez mekkora gondolat! Együtt nagy üzleteket csinálhatnánk. A te agyad meg az én kapcsolataim.

TONIN Én nem követem ezt a paraszti észjárást, de nem is akarom követni, amíg nincs itt az arany. Amit Ruzante ad a kezembe, sűrű bocsánatkérések közepette. Addig megengedem az asszonynak, hogy meghúzza. Nálam. Magát.

(Miatán egyedül maradt, magában.) Nem áll egykönnyen kötélnek a nő, mintha tudná, hogy játékpénzzel fizettem érte. Hozzám költözött, és nem enged magához. Patthelyzet. Csoda, ha így már nem is tetszik annyira? De ha feladnám, azzal visszamenőleg elismerném, hogy minden forró vallomásom hazugság volt. Egyelőre közösek az érdekeink, kicsit még kínozza ezt a barmot, mielőtt visszamegy hozzá. Nem szeretem, amikor eszközként használnak, de addig legalább a külvilág előtt nem válok nevetségessé. És amíg házon belül tartom, még mindig történhet bármi, de ha kiengedem azon az ajtón, menthetetlenül kitudódik, hogy nem történt semmi, pedig lett volna lehetőségem. Mondjuk bizonyítani nem tudja, egy állítás áll egy másikkal szemben. Neki már úgymint mindegy, de az én imidzsembe nem fér bele egy ilyen szégyen.

Én ezt a nőt nem értem. Félelmetes, hogy mennyire nem fél tőlem, pedig lehet, hogy nagyobb biztonságban lenne, ha félne. Ki tudja, mire vagyok képes, ha sarokba szorítanak. Egyre nehezebben tudok az érdekeimnek megfelelően viselkedni. De hát mit csináljak, ha engem igazából lelomboz az

erőszak. Rossz hivatást választottam. Parancsra senkiből nem lesz katona. A durvaság nem tanulható.

Hiába próbálok úgy tenni, kizárólag a hölgyek kedvéért, ha már a szép szavak meg a nagyvonalúság nem találtak befogadóra, mintha egy agresszív, szép szóból nem értő, feltartóztathatatlanul nyomuló, kifacsar és eldob típusú férfi lennék, korunk hőse, egy igazi, szőrös állat, nem játszhatok valami hitelesen, ha mindig lebukom. Más férfiak társaságában annyival könnyebb férfiasnak lenni. Ha nem lennének nők, soha nem derülne ki, hogy én valójában egy érzelmes, unalmasan gyengéd és gyengédségre vágyó fickó vagyok. A sikertől elbizonytalanodom, a visszautasítástól rettegek, néha már a saját mondataimtól is elszégyellem magam. Olyan nőt találni, aki megérti ezt? Tűt a szénakazalban. De akárhányszor néztek már hülyének a vegeták, én nem akarom feladni, nem adhatom fel a keresést. Csak ettől az erőszakos vágódeszkától tudnék már valahogy megszabadulni végre. Valahogy üzletet kéne kötni vele mielőtt a másik üzlet megkötetik.

ANTONIO *(felbukkan ahol a legkevésbé várnánk)* Ha a boldogságot keresed, nem másoknak akarj megfelelni. Vállald magad a hibáiddal és hiányosságaiddal együtt! Mit számít, mit gondolnak rólad a többiek! Híres nőcsábászból én még csak századost láttam. De ismerem több sunyiflambírozó ezredest.

19. jelenet

Ruzante és Betia egy asztal két oldalán, Tonin a háttérben áll, figyeli őket. Az asztalon női ruhák.

RUZANTE Hirtelenjében ezeket találtam.

BETIA Mintha lenne más ruhám.

RUZANTE Lesz, lesz. Csak gyere haza.

BETIA Ruhát éppenséggel vásárolhat nekem a pártfogóm is.

RUZANTE Megtiltom, hogy bármit elfogadj! *(halkan)* Nem rossz ötlet, de próbálj inkább ékszert kicsalni tőle.

BETIA Elmúlt az az idő, amikor te megtilthattál nekem bármit is.

RUZANTE De hát soha nem tiltottam semmit.

BETIA De akkor még tilthattál volna. Ma már nem.

RUZANTE Pedig megtiltom, hogy ne bocsáss meg. Aztán, ha megbocsátasz, már nem tiltok meg semmit. Bocsáss meg! *(Betia keze után nyúl.)*

TONIN Csak semmi nyúlkálás.

RUZANTE Azért azt nem te fogod megmondani nekem, mikor érhetek a feleségemhez!

BETIA Eddig se ő mondta meg, mégse nagyon értél hozzám.

RUZANTE Ne előtte! (*Halkan.*) Hányszor beszéljük meg? Tudod, hogy a munka mennyire leszív.

TONIN Ebben a házban mindent én mondok meg. Vagy megkóstolnád a vasam?

RUZANTE Csak nyugalom. Fehér zászló alatt jöttem.

TONIN Fehér alsóneműt hoztál.

RUZANTE Nem szép a legyőzöttel gúnyolódni.

TONIN Pedig már gúny volt az is, amikor megengedtem, hogy ide gyere.

RUZANTE Nem félsz, hogy erőszakkal is magammal viszem?

TONIN Nem.

RUZANTE És ha jönni akarna velem?

TONIN Minek, mi várja ott? A ruháit már áthoztad.

BETIA Akkor én megyek is, hagyom, hogy a férfiak beszélgessenek.

RUZANTE Maradj még, olyan üres a ház nélküled.

TONIN Honnan tudod? Itt vagy.

RUZANTE Nem hagynál egy percre magunkra minket?

TONIN Attól tartok, nem tehetem.

RUZANTE Csak még két napot tarts ki!

TONIN Ki fog.

BETIA Ennyi volt a mentőakció? Akkor én el is köszönök, pá, tudod, hol találsz.

RUZANTE De hát fegyvere van. (*Toninhoz.*) Engedd el Betiát, és elfelejthetjük ezt az egészet. Különben soha többet nem érezheted majd biztonságban magad.

TONIN Tessék, ha nagy a szád, lerakom a kardom, és még most is teljes biztonságban vagyok.

RUZANTE Most törték be a fejem. A te nyomorult aranyaid miatt. Várd meg, amíg felgyógyulok. (*Betiához*) Nem lesz kihez hazajönnöd, ha megöl.

20. jelenet

MENATO Volt az asztalon hamutartó? Palack? Szék, amin nem ülnek? Bármilyen, amit fegyvernek használhatnál?

- RUZANTE** Könnyen beszélsz. Ott te se tudtál volna gondolkodni. Igen, volt szék, de inkább leültem bele, egy ilyen dolog rosszul is elsülhet, véletlenül agyonütöm. Nem akartam megijeszteni Betiát. Nem is vagyok biztos benne, hogy tudnék bánni egy székkal.
- MENATO** Istenem, hogy miért nem voltam ott! De a pénzem átadásánál jelen leszek. Amilyen balfeketeagyóker vagy, már ne is haragudj, ez még a végén megtartaná Betiát és az aranyat is.
- RUZANTE** De csak mint megfigyelő. Oké, testőr. Az üzlethez én értek. Azt mondjuk majd, kevesebbet kaptál a lovakért.
- MENATO** Ne kezdj el variálni!
- RUZANTE** Csak felmérem a lehetőségeinket. Tulajdonképpen minden nappal, amit az ő fedele alatt töltött, csökkent a Betiáért kiszabható váltságdíj összege.
- MENATO** Te megőrültél?
- RUZANTE** Csak gondolkodom.
- MENATO** Ne az én pénzemmel kezdj hazárdírozni! *(Megindul felé, RUZANTE védekezésképp maga elé kapja a széket, amin ült.)*
- RUZANTE** Nyugalom, nem érted, nem hazárdírozom, csak egy keveset spórolnék magunknak.
- MENATO** Az én pénzemből te ne spórolj. Most az a legfontosabb, hogy kiszabadítsuk Betiát.
- RUZANTE** Persze, persze. A férje vagyok, nem kell emlékeztetned rá.

Menato átad Ruzantenak egy zacskó aranyat.

21. jelenet

- RUZANTE** A szarvat már viselem, az nem fog lekerülni rólam. Viszont ennyi pénzt nem láttam egyben csak egyszer, az se volt valódi. El kell majd bujdokolnunk, annak is költségei vannak. Mi lenne, ha azt mondanám, kiraboltak. Testvér, az istennek kérek, fogságban a feleségem, add el a földed is! Azért annyira ne siess! Lehet, hogy mire találnál vevőt, rá is un Betiára a hülyéje. Ez egy chicken game. Előbb-utóbb csak kitör a háború, mennie kell a frontra, oda meg nem vihet magával nő. Igen, azt fogom mondani, hogy kiraboltak, végülis közös kasszán vagyunk, gondolnunk kell a jövőre, ezt Betia érdekében is teszem. *(Üti magát, tépi a ruháját.)* Lássák, hogy nem adtam meg magam könnyen.

22. jelenet

Tonin háza előtt

MENATO Mindjárt itt a pénz, hol az asszony?

TONIN Majd előbújik, ha hallja csilingelni az aranyat. Vicc volt, ha csilingel, megint át lettél verve. Az aranyak tompa koppanása van.

Beront Ruzante összeverve.

RUZANTE Gyertek, gyertek, még nem lehetnek messze, elrabolták az aranyat!

MENATO Én megöllek.

RUZANTE Majd utána. Előbb őket kapjuk el. Hárman vannak, de egyedül velem is alig bírtak hárman. A legnagyobbat kezdésnek tökön rúgtam, a köpönyeges ütése elől így elhajoltam, a saját lendületétől esett el, én csak betámasztottam neki, a harmadikat telibetrafáltam állcsúcson, az nem is kelt föl egy percre, de közben a legnagyobb összeszedte magát, és hátulról fojtófogásba fogott. Váratlanul hátrafejeltem...

TONIN Most akkor nem kell rohannunk?

RUZANTE Arra mentek. Induljatok már! Nekem kiment a bokám, majd utolérlek benneteket.

TONIN Előbb azért bezárom a házat.

MENATO Arra most nincs idő!

TONIN Egy képzeletbeli rabló fél perc múlva sem lesz távolabb.

RUZANTE Az életemre esküszöm. Én is látom a dologban az iróniát. *(Menatonak.)* De hát gondolj bele, ha át akarlak verni, kitalálok valami újat.

MENATO Ne engedd bezárkózni! Ha veled is alig bírtak, elég vagyok rájuk egyedül is!
(elrohan)

TONIN Ügyes. De engem még egyszer nem versz át.

RUZANTE A pénzt valóban elrabolták, ha hiszel nekem, ha nem. De ez innentől már csak a bátyám és az én privát problémám. Esetleg három munkanap alatt elő tudom keríteni a kérdéses összeg felét. De a bátyámnak ne szólj róla! Vagy ez, vagy semmi, sajnálom, ez van.

TONIN El se tudod képzelni, mennyire fog örülni Betia minden egyes napnak, amit még velem tölthet. Nem kérdezted, de már egész jól berendezkedett, azért persze még nagyon is izgatott, mintha mit tudom én, nászúton lenne. Nekem minden nap kamatos kamat. Beszélj a bátyáddal, adjatok jobb ajánlatot.

Betia felbukkan az ajtóban, hallott mindent.

BETIA Az egyik hazug híreket költi...

RUZANTE kelti

BETIA ..., a másik úgy alkuszik rám, mint egy lóra. Amelyik meg tényleg eladta a lovait értem, olyan hülye, hogy talán még most is fut. Hova tűntek az igazi férfiak? Vagy csak én nem érdelek meg egy normális életet? Próbáltam jó feleség lenni. Főztem, mostam, megvédtelek magadtól. De nem hagytad. Elnéztem neked mindent, gondoskodom rólad, mint egy olyan anya, amilyen nekem soha nem jutott. Tetszett neked, hogy tetszem másoknak, jól van, belementem, hátha újra megtetszem neked is. De elég. Milyen lehetőséget hagytál nekem? Ha ezután hazamegyek veled, lemondok az önbecsülésem utolsó morzsájáról is.

RUZANTE Milyen önbecsülés az, amelyiknek számít az a pár arany? Mindig is el akartál hagyni. Azt hiszed nem éreztem, és nem ezért zárkóztam be, ahogy monddod? Tessék, itt a tökéletes alkalom. Te nem tudod, hogy én milyen értékes ember vagyok. De majd rájössz.

Beesik Menato félig összeverve.

MENATO Kemény vagy, öcsi, hogy ezekkel kiálltál egy menetet. Megtaláltam azt a hármát, megvan a pénz, az egyikük övén fityegett.

BETIA Azt ugye tudod, hogy most épp kiraboltál egy ártatlan társaságot. Ha nem menekülsz el a városból, a hétvégét már a dutyiban töltöd. *(Tonin villámgyorsan elteszi a pénzeszacskót.)*

MENATO Hogyhogy?

BETIA Megvan a pénz, bevallotta. Csak alkudni próbált rám az én kedves férjem. Vagy minek nevezik azokat, akiket most hagyott el végleg a feleségük?

RUZANTE Nem vallottam be. Ha elhagysz, az egyházhoz fordulok jogorvoslatért.

MENATO Akkor most már engem sem érdekel semmi! Látod már végre kihez kötötted magad? Ez egy morális nulla, hiába az öcsém.

RUZANTE Bocsánat, hogy közbeszólok, de a „mondhatsz rólam bátran bármit” csak a korábbi feladatra vonatkozott.

TONIN *(Betiához, halkán)* Gyere, menjünk be, amíg ezt megbeszélik. Nehogy már akkora baj legyen, hogy előre ittam a medve bőrére. Még mindig jobb, ha azzal dicsekszem, hogy megvoltál, mintha valóságosan meg is karamellizáltalak volna...

MENATO Az erőszakol nem csúnya szó.

TONIN Nálam úgysem találsz nagyobb balekot. Már egy hete egy fedél alatt élek egy nővel, aki nem fekszik le velem. Ennyi erővel meg is házasodhattam volna.

BETIA Nem szégyellitek magatokat? Ti mind megőrültetek! *(elrohan)*

A férfiak ledermedve állnak. Közben beesteledik.

- MENATO** *(Ruzantéhoz.)* Mit állsz itt, nem rohansz utána? Elveszítjük az éjszakában. Ki tudja, mi történhet vele, ha összeakad egy olyannal, mint ez. *(Toninra mutat, neki folytatja.)* Te is segítesz megtalálni, mert addig nem kapod meg az aranyad, míg Betia biztonságban a kezünkben nincs.
- TONIN** Az aranyat már megkaptam, szeretném látni azt, aki visszaveszi tőlem. Ne legyenek illúzióitok, megkaptam a nőt is, abból is láthatjátok, hogy őt, szemben az arannyal, szívesen visszaadom.
- MENATO** Még most sem hagyod abba? Hát itt, előttünk mondta az előbb, hogy hazug hírét költöd. *(Ruzantéra pillant)* Kelted.
- TONIN** De hát te itt se voltál.
- MENATO** Gyorsan terjednek a hírek.
- TONIN** Azt soha ne vedd készpénznek, amit egy nőnek mondok.
- RUZANTE** Nem beszélt komolyan.
- MENATO** Kicsoda?
- TONIN** Én mindig komolyan beszélek.
- RUZANTE** Betia. Visszajön, hova menne, miért nem ülünk le, és várjuk meg, míg lehiggad, ahelyett, hogy a sötétben elkerülnénk egymást. Tud ő magára vigyázni. Ha akar.
- MENATO** *(az orra alá)* Akkor nem te lennél a férje. *(hangosan)* És ha ő ugyanerre gondol, és ül valahol a sötétben, és csak várja, csak várja, hogy megtaláljuk?
- TONIN** Fura viselkedés lenne valakitől, aki éppen az előbb hagyott faképnél mindannyiunkat.
- RUZANTE** Logikus észrevétel. Egyébként is, az éjszaka alvásra való.
- MENATO** Pokolba a logikával. Én nem tudok csak ülni a salátacentrifugámon. És jöttök ti is. Több szem többet lát. Még ilyen vaksötétben is.
- TONIN** Ha jól értem, hogy te mit szeretnél látni, ezek a szemek már látták. *(Ruzantéra mutat)* És azok is.
- MENATO** Ezek is.
- RUZANTE** Ezt most nem értettem. Pedig az elején azt hittem, értem.
- TONIN** Hozzak fáklyákat?
- RUZANTE** Inkább ne. Észrevenné, hogy keressük. Akkor aztán soha többé nem találjuk meg, ha még nem gondolta meg magát.
- MENATO** Akkor mégis komolyan beszélt? Előbb még nem volt hova mennie.

RUZANTE Elfeledkeztem a kolostorról. Pedig sokszor fenyegetőzött velem. Úgy értem, viccesen.

TONIN Kolostor? Régóta szeretnék látogatást tenni egy ilyen szent helyen.

MENATO De hát nem hisz Istenben és kedveli a férfitársaságot!

TONIN Akkor indulunk?

MENATO Hagyjunk üzenetet, ha mégis visszajönne?

RUZANTE Hagyjuk itt az aranyat. Ez a legfontosabb üzenet, nem? Hogy Betia fontosabb nekünk, mint az arany. Azért rohanunk semmivel se törődve megkeresni. *(Menatora kacsint, de az nem veszi észre.)*

MENATO Jó ötlet.

(Tonin a kardjához kap. Menato egészen közel lép hozzá.)

MENATO Tudod, mi az igazi probléma a karddal? Időbe telik előhúzni, és ilyen közletről szardellát sem érsz velem.

RUZANTE Ne kakaskodjatok! Ki előtt? Nem arról volt szó, hogy indulunk?

TONIN Már így is rengeteg időt veszítettünk. *(Rohanna.)*

RUZANTE-MENATO Az arany marad.

Elindulnak a sötétbe.

23. jelenet

RUZANTE-MENATO-TONIN *(sötétben tapogatóznak, suttogva szólongatják Betiát)* Betia-Betia!

RUZANTE Mióta keringünk itt? Bő fél órája?

MENATO Meg kellene nézni, nem talált-e közben véletlen mégis vissza ehhez. *(Toninra bökk.)* Csak tudnám, merre van.

TONIN Itt vagyok.

MENATO A házad.

RUZANTE Hát arra, amerről jöttünk. Nekem kell menni, mert én vagyok a legmegnyugtatóbb hatással Betiára. Tőlem ment el, azt bánta meg.

TONIN Ugye nem bánod, ha veled tartok? Nehogy véletlenül megint megtámadjanak útközben.

MENATO Megyek én is.

RUZANTE Ácsi-ácsi, pont az volt a lényeg, hogy váljunk három felé. Az világos, hogy ez a logikus.

TONIN Jó, akkor te menjél haza, én is haza megyek, te meg azt se tudod, hol vagy, próbálj továbbra is belé botlani.

RUZANTE Nem lehetne mégis, hogy...

TONIN Nem.

RUZANTE Rendben. De hogy ne aggódjunk halálra magunkat egész éjszaka hiába, kerek egy óra múlva ugyanitt találkozunk, aki megtalálta, hozza magával.

MENATO Persze, persze.

TONIN De mi nekünk ebben az üzlet? Miért ne tartanám meg, ha azt akarja?

MENATO Az benne az üzlet, hogy a nyakadon marad a fejed.

RUZANTE Pontosan.

TONIN Csak azt tudnám, minek neked az a nő?

RUZANTE Mert az enyém,

MENATO *(maga elé)* Volt.

Szétválnak.

24. jelenet

RUZANTE Pszt. Pszt.

MENATO Ki az? Ki az? Vigyázz, mert én előbb ütök, aztán kérdezek.

RUZANTE Csak nehogy ebben a vaksötétben saját magadnak húzz be egyet. Ruzante vagyok.

MENATO Eltévedtél? Vagy én tévedtem el? De én nem tévedhettem el, mert nem is tartok sehova, csak keringek itt, mint ölyv az özönvízkor. Mint a molnár ökre. Mint macska a kutyatál körül. Ilyeneket találok ki. Figyelj! Keringek, mint kezdő ladikos az egyvezőssel.

RUZANTE Még mindig félsz a sötétben?

MENATO Csak lefoglalom a gondolataim.

RUZANTE Tudok egy rövidebb utat.

MENATO Hova?

RUZANTE Tonin házához. Biztonság kedvéért magammal hoztam a pótkulcsot.

MENATO Milyen pótkulcsot?

- RUZANTE** Az álkulcsot nevezem így, tökkelütött. Figyelj, mert nincs sok időnk.
- MENATO** Én ebben nem veszek részt. És az az én pénzem. Vagyis... Az a pénz arra kellett, hogy visszakapjuk Betiát.
- RUZANTE** Őt így is úgy is visszakapjuk, de betörni most van értelme, a pénzt akár már holnapra elköltheti.
- MENATO** Én már lemondtam arról a pénzről.
- RUZANTE** Gondolkodj már, ha nincs pénze, nem tudja megszöktetni Betiát.
- MENATO** Mire várunk?! Én majd őrt állok. Remélem, hazaér addig, és egymásba botlunk a sötétben. Akkor ő elég nagyot fog botlani. Még az is lehet, hogy a kardjába dől. Addig alkudoztunk, hogy elfelejtettük visszaállítani Betia becsületét.
- RUZANTE** Nem verekedni megyünk. És te nem is jössz, más dolgod van. Mondom, hogy figyelj! Elmész hozzánk, mindjárt útba igazítalak, ha Betia otthon van, az jó, maradjon is ott, én üzenem, ha nincs, hozd magaddal valami ruháját, és majd úgy add oda nekem, hogy a katona ne lássa! Akkor is hoz valamit, ha otthon van, de ne avasd be a tervbe. Mondjuk egy kendőt, hideg éjszaka van. Érted? Azzal bizonyítom majd, hogy otthon jártam, nem törhettem be a katonához. Egyszerre csak nem lehetek két helyen. Mert lefogadom, hogy gyanakodni fog. Értetted? Arra indulj, a második saroknál jobbra fordulsz, aztán a harmadiknál megint, csak követed az utat, és beleütközöl a házunkba.
- MENATO** Értettem. Ha tetten érne Tonin, csak adj neki. Tessék, itt az ólmosbotom, én is készültem a tárgyalásra. Úgy üsd fejbe, hogy azt is elfelejtse, hogy kell előhúzni egy kardot, vagy hogy volt valaha bármikor is aranya!

25. jelenet

- ANTONIO** *(átlebeg az éjszakán)* Elmenekülni a valóságból. Hát nem különös, hogy az ember a legteljesebb ekstázist a legegyszerűbb, repetitív, mozgáson keresztül éri el? Előre-hátra, előre-hátra. A flambírozás katatonia. Nem sokban különbözik attól, mint ahogy egy állatkerti elefánt „szó”, a bölcső ring, vagy ahogy az élve eltemetett, aki megértette sorsát, a szabadulás bármi reménye nélkül is tovább dörömböl koporsója kemény falán, hogy ne hallja a csendet. De beszéljünk vidámabb dolgokról! Doktor úr, mennyit várjak, míg elmúlik a hátfájásom? – Hát még úgy harmincezer évet. Önök nem találják csodálatosnak, hogy egész életünket, vágyainkat, szégyenünket, titkainkat egy egyszerű evolúciós véletlen határozza meg? Hogy ugyanis ugyanott *(az ágyékéra mutat)* flambírozunk, ahol ööö szűrünk és szardellázunk. Sőt, egy esetben a természet annyira takarékoskodott a nyílásokkal, hogy konkrétan ugyanazzal. Minden megváltozna, ha első lépésként, aminek kr.u. ezeröttszázharmincnyolcban már éppen itt lenne az ideje, elfogadnánk, hogy kék és undor lakhelye közös. Csak társbérlet ugyan, de tartós. Viszont nem törvényszerű! Ha elkezdjük végre betartani a legalapvetőbb higiéniai

normákat, kései leszármazottaink már nem is fogják érteni a problémát. Ezt fontoljátok meg, és nagy igazságoknak jöttök nyomára.

26. jelenet

BETIA *(egyedül a keresztúton)* Na és most merre tovább, kisanyám? Bordélyba vagy kolostorba? Végül is a bordély nem lenne nagy változás. Eddig is úgy adtak-vettek, mint egy lovat. Miért nincs egy normális férfi? Akit lehet szeretni. Aki nem birtokolni akar, nem eldicsekedni a hódítással, hanem egyszerűen csak jókat beszélgetni, jókat röhögni, jókat szerelmeskedni. Együtt felfedezni a világot. Elutazni Firenzébe. Álmodj csak kisanyám, úgymint éjszaka van. Ilyen férfi nincs, nem volt és nem is lesz. Akkor meg nem mindegy, kivel telik el az élet? Maradhattam volna a katonánál, hátha meg lehet nevelni, butaság volt csak így elrohanni a vakvilágba. Végül is mielőtt megismertem, tetszett egy icipicit, vissza tudnám idézni az érzést. Veszélyes egy nőnek egyedül az éjszakában. És ez itt egy élethosszig tartó éjszaka, nem hallja senki, kimondhatunk mindent. Rossz korban születtem, Betia, erre a Földre. Menj haza, az lesz a legjobb. Járt utat járatlanért el ne hagyj.

(Bebotorkál Menato, Betia még a lélegzetét is visszafojtja.)

MENATO Keringek, mint heringek a kacsaszatón. Keringek, mint a Földgolyó, ha úgy viselkedne, ahogy az eretnekek szeretnék. Betia, Betia, mit meg nem teszek érted. Minden második lépésnél majd orra esem, neked meg nem fér bele egy parányi botlás? Mit tud az a katona, amit én nem? Rendben van, világlátott ember, vagy csak nagy hengegő, de hát ezt nem érdekli más, csak a szoknyák meg a pénz. Mit látott ez a világból a háborúskodáson kívül? Spanyol vegetát, meg germán máriagarast. És Betia egy ilyen! És az öcsém meg tűri! De fogunk mi még találkozni, kislány, és még egyszer nem fogom eltérni a visszautasítást. Most már csak azért elveszem jussom. Enyém leszel jusst is. Győzni fog az igazság. Vagy ahogy az angliusz mondja: a dzsásztisz. Csak valahogy éljem túl ezt az éjszakát. Emberrel elbírok én akárkivel, már a látványom elijeszti, ezért is érzem magam otthonosabban a fényben. De ilyenkor les a keresztúton áldozatra az akasztott ember bolyongó lelke, meg ilyenkor jár a Mókáré. Ki az? Ki motoz ott a sötétben? *(Keresztet vet.)* Jézus nevében, ne háborgasd az élőt!

Betia megrémül, hirtelen nincs jobb ötlete, mint hogy Ruzante hangját utánozva szólaljon meg. Ő lepődik meg legjobban azon, hogy működik a trükk.

BETIA Khm. Menato? Tele a gatyá bratyó?

MENATO Az vagyok. És ezek szerint megint eltévedtem.

BETIA Csak az nem téved el, aki egyhelyben áll.

- MENATO** Pedig kétszer jobbra fordultam, ahogy mondtad. Akkor te mit kolbászolsz erre, változott a terv? Vagy már meg is jártad? Nincs időérzésem. Nálad az arany?
- BETIA** A terv? Aaaaaz változott. Mert a tervek változnak. A lényeg, hogy mindig legyen tartalék-terv.
- MENATO** Ha már itt tartunk. Áll még az ajánlat, hogy hosszabban is vendégeskedhettek nálatok? Ha sikerül visszaszereznünk, megtarthatod az aranyat, az talán fedezi a költségeket.
- BETIA** Most nem fontos az arany.
- MENATO** Na jó, ez nem te vagy.
- BETIA** Én nem tudom tovább megjátszani magam. Tudom, miért jöttél hozzánk, Betia elmondta, mikor ruhát vittem neki.
- MENATO** Jaj. Nem tudom, mit mondjak. Azt is elmondta, hogy tíz éve, mikor már jegyben jártatok, ő meg én a susnyásban... ?
- BETIA** Azt is.
- MENATO** Akkor most mi legyen?
- BETIA** Megbocsátok. De most azonnal utazz haza!
- MENATO** Csak így?
- BETIA** Öööö... Felejtsük el a lovak árát, és le van rendezve.
- MENATO** Értsd meg testvér, megbabonázott! Azt hiszed, nem próbáltam már százszor elfelejteni?! De ő meglátogat minden álmatlan éjszakán. Ha a lombok közt neszez a nyári szellő, ő suttog felém szerelmes szavakat. Nem láttam tíz évig, de ha látni akarom, csak be kell hunynom a szemem! Pillanat, kipróbálok valamit. Nem is kell akarnom! Bármikor őt látom, ha behunom a szemem.
- BETIA** Hát akkor nyisd ki, és keress valakit, aki hozzád való.
- MENATO** Ebben a sötétben?
- BETIA** Azt akarod, hogy beszéljek anyával?
- MENATO** Rendben. Megértettem. Csak azt mondd meg, merre induljak.
- BETIA** Amerről jöttél.

Menato elkullog. Betia a másik irányba.

27. jelenet

- TONIN** *(A tér egy másik pontján, egyedül.)* Ennek aztán van pofája. Meglopna harmadszor is, csak nem tanul. Az első kettőt még elnéztem, valahogy el

kellett sóznom a hamis aranyat. De most nyilván azt tervezi, hogy utánam lopózik és leüt a sötétben, elveszi a kulcsot, elviszi az aranyat, de ráflambírozott, mert gondolatban másfél körrel előtte járok, meglapulok itt, és én kerülök majd a hátába. Így lesz a ragadozóból préda, kis barátom. *(elbújik)*

ANTONIO *(a magasból)* Luxusszülinap velem! Luxustinit kérek születésnapomra! Szeretnél ajándékot? Ez egy olyan szülinap, hogy én adok! Szereted az ékszereket? Az illat- és kozmetikai szereket? A csillogás csupán egy karnyújtás. Jelentkezz! Ne félj! 18-45 éves megnemértett luxustinik jelentkezését várom. A barátod nem akarja, nem tudja megvenni neked azt, amire vágysz? Dobd ki! Légy velem! A szüleidtől nem azt kaptad karácsonyra, amire vágytál? Bepótolhatod! Ne maradj otthon! Jöjj! Légy velem. Tőlem mindent megkaphatsz, amire vágysz. Fekete-fehér Adidas melegítő érdekel? Megkapod. Szeretnél a barátnőd előtt felválni Cartier Love Bracelet gyűrűben? Paco Rabanne Black Xs limitált szériás sprével magadon mutatkozni mellettem? Légy velem! Tőlem mindent megkaphatsz, amire vágysz. Országosan ismert és elismert sztárként valóra váltom a vágyaidat. Töltsd a karácsonyt a királlyal, Magyarország legismertebb emberével, és másnap ráadásként iPhone héttel ajándékozlak meg; internetelőfizetéssel! Ha úgy érzed, hogy nem értenek meg, és nem azt kapod, ami neked jár, emlékezz! A csillogás, csupán egy karnyújtás. Jelentkezz! Ne félj. Tőlem mindent megkaphatsz, amire vágysz. 2020-ban is a megoldás: Antonio.*(eloszlik)*

Ruzante bekövályog. Tonin kihallgatja.

RUZANTE Én barom, minek akarom még a rövidebb utat is lerövidíteni. Már háromszor azt hittem, hogy legalább félúton vagyok, olyan egyformák ezek a sikátorok. Fel kell adni, elkéstem azzal, hogy elé vágjak. Talán ha rohanok, még utolérhetem, le is üthetem épp a sötétben úgy, hogy meglepődni sem lesz ideje. Jó kis ólmosbot ez, van benne anyag. Mennyit érhet egy ilyen? Teljesen életszerű, hogy használni akartam, de elvették tőlem. A zsidó biztos ad érte valamit. *(suhogtatja)* Áááá, pedig mindig kedvem lett volna kipróbálni, mit tud egy ilyen a kezemben, és most itt is lenne a jó alkalom. Csak mi lesz másnap? Tudja, hol lakom. Nem ér ez ennyit. Kivéve persze, ha... hacsak... Eggyel több vagy kevesebb, mit számít az neki. Az én sötétben könnyen pánikba eső bátyám többeket elvert ma már figyelmetlenségből. A vidék ereje, ugye. És mivel ő most épp az én alibim után jár, neki magának nem lesz majd alibije. *(Próbálgatja Menato hangját utánozni.)* Ki az? Ki az? Ki az? Ki az? Ki az? Figyel... Figyelmeztetek, én előbb ütök, aztán kérdezek.

BETIA *(A sötétből Ruzante hangján, meglepődve.)* Menato? Te hogy kerültél ide? Nem mutattam meg az irányt?

RUZANTE *(a saját hangján)* Káprázik a fülem, vagy annyira elpilledtem a többszörös kudarcban, hogy észre sem veszem, és magamban beszélek? De mi az, hogy

Menato, annyira jól utánzom a tesót, hogy magamat is becsapom? Érdekes lény az ember.

- BETIA** Ki vagy te? Nagyon ismerősnek tűnik a hangod.
- RUZANTE** Sötétben minden hang egyforma. És figyelmeztetek, ólmosbot van nálam.
- BETIA** Ha használni is akarnád, nem figyelmeztetnél.
- RUZANTE** Gonosz lélek, fedd fel kiléted. Jézus nevében parancsolom, áruld el a neved, hogy visszazavarhassalak a tied közé.
- BETIA** Gonosz lélek, aki mondja. Én itt lakom a közelben. Felismernél, ha te is környékbeli volnál. Ruzante vagyok.
- RUZANTE** Ruzante én vagyok.
- BETIA** Hasonlít a hangod, de engem nem tévesztesz meg.
- RUZANTE** Azért, mert belülről máshogy hallod.
- BETIA** Ha te vagy Ruzante, bizonyítsd be! Mi a kedvenc ételed?
- RUZANTE** A káposztás paszulyleves. De ez mit bizonyít? Ha nem Ruzante lennék, akkor is nagy eséllyel bejönne a tippem. Mi itt a sötét középkorban félparaszti sorban nem sok ételt ismerünk. Se krumpli még, se paradicsom.
- BETIA** Hát a feleségednek?
- RUZANTE** Neki is a káposztás paszuly.
- BETIA** Most buktál le, imposztor! Betiának a csíramálé a kedvence.
- RUZANTE** Jé tényleg, azt nagyon szereti. Pedig olyan ritkán csinál.
- BETIA** Mert a kedvedre főz.
- RUZANTE** Az lenne a kedvence? De ha te én vagyok, akkor ki vagyok én?
- BETIA** Mindaz, amivé válhatsz.
- RUZANTE** Inkább maradnék, aki voltam.
- BETIA** De hát már régóta nem az vagy, aki voltál. Hol van az a szégyenlős kisfiú, aki a bokor mögül lesi a többieket, és Betiáról álmodozik? Hol van a fiatal házasember a nagy terveivel, aki csaknem megfulladt a saját boldogságában? Hol van az a Ruzante, akinek a szülőfalud ismer?
- RUZANTE** Ugye? Meg nem mondaná senki, hogy nem született városi vagyok.
- BETIA** Hol az a Ruzante, aki fütyül a gondokra, mert elég volt, ha az asszonyára néz, máris szerencsésnek érzi magát?
- RUZANTE** Hol?

BETIA Itt áll veled szemben. És nem Tonin, hanem ő fogja tőled elszeretni a feleségedet.

RUZANTE Várjunk csak. Betia?

BETIA Igen, róla beszélek. Van más feleséged is? Azt nehezen hiszem, egy is sok neked. Azért van belőlünk kettő. De én már itt sem vagyok. Betia nem szeret várni.

RUZANTE Ha lelepleztem a beugratást, nem ér ugyanúgy folytatni.

(Betia köddé válik. Ruzante utána veti magát a sötétbe.)

RUZANTE Várj meg, lepke, várj meg!

28. jelenet

TONIN *(egyedül a leshelyén)* Most akkor mégsem hazudott, és ez rabolta ki? Mindig is kettő volt belőle? Egy csecsemőkorban elszakított ikertestvér? De akkor melyik rabolta ki melyiket? A saját aranyammal akart kifizetni az egyik, ez tény, mert lehet, hogy a valódi aranyak egyformák, de a hamis, az egyedi. Csak mi van, ha azt eredetileg a másokra bízta? Hamisat a hamisra, aki így akarta felültetni az igazit. Viszont akkor az igazi tényleg rabolt, csak nem tőlem egy álrablással, hanem a hamistól egy valódival. Hm. Tehát hamisan vádoltam a hamisat, aki nem hazudott nekem, és tényleg kirabolták, ugyanakkor az igazi nem tudhatta, hogy a hamistól rabolt arany valójában az enyém. Viszont most ugyanő Menatónak adta ki magát megpróbál kirabolni engem is, tehát mégsem csalt meg a szimatom. Jaj, de nagyon nem akartam újra családi drámákba keveredni egy átmeneti állomáshelyen.

Menato az ellenkező irányból érkezik. Szinte belebotlik Toninba.

MENATO Ki az? Ki az? Vigyázz, mert én előbb ütök, aztán kérdezek.

TONIN Megállj vagy keresztüldöflek!

MENATO Hóóó! Csak óvatosan azzal a karddal!

TONIN Én maximálisan óvatos vagyok, amit abból is láthatsz, hogy nem tudtál meglepni.

MENATO Akkor miért nem teszed el a kardod? Menato vagyok.

TONIN Nagyon jól tudom, hogy ki vagy, még jobban is, mint te.

MENATO Ha azt gondolod, hogy néhány felszínes beszélgetés alapján, amik eleve társaságban zajlottak, meg tudod ítélni...

TONIN Pszt. Valaki ön. Alighanem az is te leszel.

Elbújnak. Ruzante érkezik Betiával nagy egyetértésben.

- TONIN** Mondtam. Most nyúlja le a feleséged is, ha nem tűnne fel.
- BETIA** Na még egyszer! Addig kérdezem, amíg nem megy hibátlanul.
- RUZANTE** A kifejtett paszulyt előző este beáztatom. Egy fej apróra vágott hagymát zsíron megdinsztelek, vigyázok, hogy ne kapjon oda. Ezen kicsit megpirítom a gyökérzöldségeket. Paszternák, murek, ami akad. Belehelyezem a paszulyt, és a füstölt cubákat. Lassú tűzön addig főzöm, míg a paszuly nagyjából megpuhul. Átöblítem a hordós káposztát, és fél órára a levesbe rakom. Babérlevéllel, tárkonnyal, csomborral ízesítem.
- BETIA** Mit felejtettél ki?
- RUZANTE** Ööööö... Beugratós kérdés: semmit! Soha nem hittem volna, hogy valaha megtanulok főzni. Te se fogadtál volna rá.
- BETIA** Azt biztos nem. De az elmélet már megy. És sohasem késő elkezdni.
- RUZANTE** A sőt! Tessék, ember vagyok, hibázhatok, hibázok is, de mert ember vagyok, képes vagyok magam korrigálni. Tudod, hogy még új terepen mozgok, úgyhogy vedd takarékra az elvárásaidat, ha kérhetem.
- BETIA** A só ráér a végén, lehet, hogy nem is fog kelleni, elég sós a cubák.
- RUZANTE** *(elábrándozva)* És a dédunokáink már adhatnak majd egy kis színt a dinsztelt hagymának, piros paprikával... *(Észbekap. Ledermednek. Betia elsírja magát.)*
- RUZANTE** Jól van, nincs semmi baj. Az a lényeg, hogy mi szeressük egymást. *(Betia tovább pityereg.)* Mondok valamit, de ígérd meg, hogy nem fogsz haragudni rám. Régen nagyon hülye voltam, de ez már egy új Ruzante. Ilyeneket tud, hogy „A megmosott búzaszemeket hűvös helyre csírázni tesszük...”
- BETIA** *(Elmosolyodik.)* Eleget haragudtam. Az a legfontosabb, hogy őszinték legyünk egymáshoz.
- ANTONIO** *(átlibeg)* Keresek egy hölgyet olyan harminc és hatvan között. Lehet szőke, barna, vörös, fekete... ősz lehetőleg ne legyen, vagy legalább festesse... de az se baj, ha nem festeti. Lehet sovány is, kövér is, arányos is, aránytalan, lehet akármilyen, csak szeresse magát, és akkor én is tudom szeretni. Egyetlen aprócska kikötésem azért lenne: a szülei ne éljenek.
- RUZANTE** Hú, ez nehéz lesz. Nincs neked semmi bajod, fizettem az orvosnak, aki megvizsgált, mondja azt, hogy nem lehet gyerekünk. *(Betia levegő után kapkod.)* Hagyd végigmondanom! Láttam, mi lesz a párokból, miután gyerekük születik. A férfi, aki addig első volt, onnantól harmadik. Onnantól minden a gyerek, minden a gyerekért van, és minden a gyereké. Szervusz életről – viszlát szabad élet! Azt gondoltam akkor, de ma már nem ezt gondolom, csak szeretném ezt is elmondani, hogy megérts, azt gondoltam, hogy sajnos-nem sajnos, nekem arra kell a pénz, hogy költsem és forgassam, engem ne ejtsenek

túszul az örököseim! És hát hogy kértelek volna meg arra, hogy mondj le az anyaságról a kedvemért? Onnantól életünk végéig tartozzam neked?

(Csönd.)

De mostantól új élet, és mindent bepótolunk.

(Néma csönd.)

Eleinte csak annyit szabad költeni, amennyit nem tudsz megforgatni, hogy aztán azt forgathasd meg, amit már nem tudsz elkölteni.

(Újra átölelné Betiát, de az nem engedi. Menato némán a búvóhelyén: Yesssss)

BETIA *(iszonyodva)* Ne érh hozzám! Te elvetted az életemet. De tudod mit? Nem baj. Ami már úgyis a tied, az legyen a tied, nem érdekel. Nem is tudod, te aljas, önző, hazug disznó, milyen jót tettél velem. Akartam gyereket, persze, hogy akartam, hogy én majd ilyen meg olyan jó anyja leszek. Akkor kellett volna, most már, ha könnyörögnél se. Ebben a világban, köszönöm, hogy rájöhettem, mielőtt elkövetek egy végzetes hibát, ebben a világban egyetlen dolog számít, hogy melyik létrán vagy. Mert ott követi el az isten a csalást, hogy neki is két létrája van, csak erről az elején nem szól nekünk. Rászületünk az egyikre, és a nők létráján csak lefele lehet a lépegetni, a férfiakén meg csak felfele. Létraugrás nem lehetséges. A nőknek egyfajta szabadság jutott. Ha lenne egy kislányom, most nem... hagyhatnád el. *(elrohan)*

29. jelenet

Előbújik Menato majd Tonin.

MENATO Jó kaja a bableves, jó tejfelesen, csak kár bele a káposzta. Inkább pár karika kolbász. *(Nem csendül fel válaszként a felszabadult nevetés, ahogy számított rá.)* Na, öcskös, most aztán bajban a haza.

RUZANTE Hiszed te. De én jobban ismerem. Belefektetett már annyit ebbe a kapcsolatba, hogy nem fog csak úgy kidobni a kukába tizenöt évet. Majd visszajön az első utcán töltött este után.

TONIN Akkor minden meg van bocsátva, mindenki mehet amerre lát?

MENATO Lassan ránk reggeledik.

És valóban.

TONIN Te Menato vagy?! Akkor... Én már semmit sem értek.

RUZANTE *(Toninhoz)* Menj csak. Elég gondot okoztál már eddig is.

TONIN Te okoztál gondot saját magadnak. Úgy értem...

- RUZANTE** *(felháborodva)* Én? Én igazán megpróbáltam az utolsó utáni pillanatig félrenézni, a legegységelműbb helyzetet is félreérteni, de ami sok az sok, ennyi magánélet már az üzletnek is árt.
- TONIN** *(Nevetésben tör ki.)* Én okoztam gondot? Háháhá. Akkor te az a Ruzante vagy, aki nem is tudja, hogy a bátyja Betiát jött elcsábítani...
- MENATO** Ezt már megbeszéltük.
- RUZANTE** Mi van, mit beszéltünk meg?
- MENATO** Hát hogy nem kell megadnod a lovak árát, cserébe elfelejtjük azt a tíz évvel ezelőtti esetünket Betiával, meg a mostanit is.
- RUZANTE** Tíz éve?
- MENATO** Hát a susnyásban, de egyáltalán nem én kezdeményeztem, végig ő irányított...
- RUZANTE** Elfelejtjük?
- MENATO** Mondtam, hogy nem tehetek róla, megbabonázott, csak őt látom, ha behunyom a szemem... De akkor mostantól nem hunyom be.
- RUZANTE** És Betia erről tíz év alatt egy szót se szólt nekem? Akkor tudod mit, legyen a tied, megérdemlitek egymást. *(Indulna, de nem tud vesztetni.)* Azt azért jó, ha tudod, hogy neked meg azt nem árulta el tíz éven keresztül, hogy apánk halálakor duplán is behúztalak a csőbe, mert egyrészt Betia nem is tudott a sorshúzásról, csak az esküvőnk után árultam el neki, másrészt meg nyilván szétszakítottam a tenyerem takarásában a szalmaszálat, amit húztál. Hát százszor megmutattam előtte a trükköt, bratyó! Azt hitted, veled nem fogom megcsinálni? *(Észreveszi a Menatoban ébredő indulatot, és megijed. De már késő.)* Gondoltam, majd röhögünk egy jót. De ha te benyaltad, én mit tehettem volna, buktassam le magam? Végülis majdnem ugyanolyan szerelmes voltam Betiába, mint te. Nők terén mindig téged utánoztalak. Nem tudom végül melyikünk járt jobban.
- MENATO** Megöllek! *(Ruzantére vetné magát, de az elszelel, Menato utána.)*
- TONIN** Erről nem szeretnék lemaradni. *(Utánuk)*

30.jelenet

Betia énekelget

- BETIA** Várj meg, lepke, várj meg!
Állj meg, pillanat!
Mint a füst elszállnak a fekete falak

(Magába fordulva, a sírástól elvékonyodott hangon.) Nem létezem. Semmi nem fáj. Senki nem lát. Csak az anyukám. Nem érzek semmit, ne lássa, hogy fáj. Van igazi anyukám, és lát. Nincs róla kép. Elhajtotta a vándorpiktort, azt mesélte édesapám. Tíz éve, mikor a városba költöztünk, sokszor azt hittem, őt látom. De ma már csak álmomban látom élőnek. Reggelre szétfoszlik a kép, de elég az érzés, elég a tudat, hogy láttam. Ezek a jó reggelek. Egyedül ő tud rólam mindent. Azt is, ami belül történik, amit az élő nem lát. Csak álmomban látom élőnek, de a halottat ébren is látom. Láta a fél falu, a síró asszonyok, a részeg férfiak, ahogy rászáll az arcára, bemászik az orrába egy légy. És nem hajtotta el! És senki nem hajtotta el! Szégyelltem magam. Szégyeltem magam. Mindenki úgy tett, mintha senki sem látná, amit nem látunk, az nincs. Nem létezem. De az igazi anyukám lát. Üthetsz, éheztethetsz, sötétbe zárhatsz! Te a mostohám vagy, nem te vagy az anyukám! Az igazi anyukám lát. Nem sírok neked. Büszke rám az igazi anyukám.

ANTONIO *(feltűnik a semmiből)* Na, kislány, nem kell úgy elkeseredni. Gondolkodtam, és ha gondolod, hozzám költözhetsz átmenetileg. *(Betia értetlenül néz.)* Óóóóó, van nekem szép lakásom, csak mit csináljak ott egész nap egyedül. Lejövök ide a térre, nekem ez a színház. Pedig tényleg szép lakás, önkormányzati. Sürgősen be kéne oda jelenteni még valakit, egy kamuélettársat, mielőtt beadom a kulcsot. Különben visszaszáll az államra, azt meg nem szeretném. Nem mintha ne éreznék még magamban húszévesnyi lendületet, fittebb vagyok, mint ötvenévesen. Szóval akár... ha véletlen találnék magam mellé valakit,... még egy kései trónörökös is összejöhet,... tisztább lenne jogilag is, érzelmileg is,... láttunk már ilyen csodát.

BETIA Csak átmenetileg.

(Mindketten el.)

31. jelenet

Menato némán kergeti Ruzantet, aki lihegve próbálja kidumálni magát.

RUZANTE Egy pillanatra próbáld meg te is racionálisan nézni a dolgokat! ... Tegyük félre az ellentéteket, amíg ... a közös feladatokat elvégezzük, és leszámolunk a közös ellenséggel! ... Most az a legfontosabb, hogy összezárjunk, teljesnek tűnjön kifelé az összhang. ... Nincs olyan konfliktus, amit ne lehetne családon belül megoldani.... Sokkal nagyívűbb terveim vannak annál, sokkal nagyobb lehetőségek nyílnak előttünk, mint képzeled. ... Figyeled a többes számot? ... Egy utolsó, nagy dobás. ... Ne hagyjuk, hogy ilyen csip-csup szerelmi ügyek kisiklassák a jövőnk! ... Ezek most nagyon nem olyan idők, hogy egymás ellen forduljunk, azzal csak a franciák malmára hajtánánk a vizet. ... Igen, a franciákéra. ... Szerinted mit keres a mi békés városkánkban egy zsoldos? ...

Közeledik a pápaválasztás. Mozgolódnak a franciák! ... És ők nagyban játszanak! ... Háború lesz, és a háború lehetőség. Kötszer. Hadiszállítások. ...Ha most jól keverjük a kártyát, néhány év és az egész tartományban mi leszünk az urak. ... Vagy ez, vagy francia befolyás és zsoldosuralom. ... A vérontás elkerülhetetlen, ... hazafias kötelességünk megelőzni mindenki mást, és a nép képviselőjében lefölözni az hasznot. ... *(Megáll, szembenéz Menatoval, aki szintén megtorpan.)* Meg nyilván az is egy lehetőség, hogy szépen beszélünk az előljárásságra, elmeséljük, milyen félreértésbe keveredtél az imént azzal a békés társasággal, aztán lesz, ami lesz. De tudnod kell, hogy errefelé a hatóságok nem igazán kedvelik a vidékieket. Meg lehet érteni, egyre csak nő a zsúfoltság, a bűnözés, annyi a friss betelepülő.

Menato nem hagy fel Ruzante kergetésével. A börlaszokra rázuhan a sötét, de halljuk, hogy tovább kergetőznek.

ANTONIO *(hangja valahonnan a sötétből, hátulról)* Ne karikára vágd azt a sárgarépát, hanem hasábra. Magadnál vagy? Húslevesbe karikára? És hányszor kell neked elmondani, hogy le-ka-par-juk a héját, nem késsel hámozzuk, hogy a kukában kössön ki a fele. Szedd ki, mérjük le! Azt mondtam, szedd ki, ebben a házban nem pazarlunk. Lemosod, jó lesz az karotta-csipsznek! Nem lopom én a pénzt, mint az előző urad. Főztél te bármi mást is életedben, vagy csak káposztás paszulyt? Hogy lehettem vénségemre ekkora marha, nyakamba venni téged koloncnak. Reprezentálni nem lehet veled, mert ha vendégeket hívok, vágod a pofákat, főzni nem tudsz, fiút szülni nekem nem tudsz. Tudsz te valamit egyáltalán? Szórakoztatni is csak addig szórakoztattál, amíg be nem jutottam a bugyidba. Nem tudsz feltörni egy tojást? Lassan főzni is megtaníthatna az a kedves jó anyukád, akivel most is társalogsz magadban, mintha én nem lennék elég jó társaság neked. Ne sírjál itt nekem, bele a levesbe, inkább figyelj oda arra, amit mondok. Vagy felőlem vissza is mehetsz oda, ahonnan jöttél.... Na, jól van, nem kell rögtön megsértődni. Hova mennél? Kérlek szépen, vedd le a kabátod, nem rád vagyok feszült, csak rajtad töltöm ki. Ne haragudj rám, rég voltam kapcsolatban, és már nehezen alkalmazkodom, de téged mindenkinél jobban szeretlek. Amiket mondtam, azokat csak úgy mondtam, nem is kell meghallanod, amit ilyen idegállapotban mondok. Dőlj le, én majd figyelek a levesre. Azt eszedbe ne jusson belerakni! Mondom, hogy menjél már lefeküdni, mért nem lehet legalább egyszer kérdés nélkül azt csinálni, amit mondok?

Antonio egy tál levest kanalazva beszél a saját (felvételtől szóló) monológjába, átveszi a szót. Fejgép. A kergetőzés közben zavartalanul folytatódik tovább.

ANTONIO Biztosan tudják, hogy a középkorban a bors még az aranynál is értékesebb volt. Ekkora ínyencek lettek volna az őseink? Vagy ennyire gazdagok?

Hatalmas tévedés. Mi célt szolgált akkoriban a fűszerezés? Úgy van! Hogy elvegye, eltakarja a másodlagos frissességű hús ízét. Ahogy a tragédiát eltakarja a komédia. Az ízlés tanult dolog, a receptek generációról generációra öröklődnek. Mi magyarok, máig szeretjük a csípőset. – Nagyon finom leveseket főz amúgy, csak nem árulom el neki, nehogy elbízsa magát.

VÉGE